

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07017944	Шифра делатности 8559	ПИБ 101822625
Назив INSTITUT ZA STRANE JEZIKE AKCIONARSKO DRUŠTVO, BEOGRAD (STARI GRAD)		
Седиште БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), Господар Јованова 35		

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.06.2024.године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање _____ 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002		139.675	139.675	
01	І. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003		909	909	
010	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	0005	5	909	909	
013	3. Гудвил	0006				
015 и 016	4. Нематеријална имовина узета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007				
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	ІІ. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	6	85.973	85.973	
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010	6	78.194	78.194	
023	2. Постројења и опрема	0011	6	1.587	1.587	
024	3. Инвестиционе некретнине	0012				
025 и 027	4. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013	6	1.847	1.847	
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0014	6	4.345	4.345	
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	0015				
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	ІІІ. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017				
04 и 05	ІV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018	7	52.793	52.793	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
040 (део), 041 (део) и 042 (део)	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа)	0019	7	52.793	52.793	
040 (део), 041 (део), 042 (део)	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020				
043, 050 (део) и 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у земљи	0021				
044, 050 (део), 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у иностранству	0022				
045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023				
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024				
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025				
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026				
048, 052, 054, 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027				
28 (део), осим 288	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028				
288	В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029				
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057 + 0058)	0030		189.928	160.971	
Класа 1, осим групе рачуна 14	I. ЗАЛИХЕ (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	8	6.651	6.445	
10	1. Материјал, резерви делови, алат и ситан инвентар	0032	8	545	665	
11 и 12	2. Недовршена производња и готови производи	0033	8	3.339	3.339	
13	3. Роба	0034	8	380	490	
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	8	1.589	1.153	
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036	8	798	798	
14	II. СТАЛНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037				
20	III. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038		14.479	2.796	
204	1. Потраживања од купаца у земљи	0039	9	13.986	2.557	
205	2. Потраживања од купаца у иностранству	0040	9	344	212	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041	9	149	27	
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042				
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043				
21, 22 и 27	IV. ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045 + 0046 + 0047)	0044	9	15.616	15.892	
21, 22 осим 223 и 224, и 27	1. Остала потраживања	0045		14.787	14.885	
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046		806	984	
224	3. Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	0047		23	23	
23	V. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048	10	113.942	130.803	
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матично и зависна правна лица	0049	10	21	21	
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050	10	41.923	58.785	
232, 234 (део)	3. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051	10	70.028	70.027	
233, 234 (део)	4. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052				
235	5. Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053				
236 (део)	6. Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха	0054				
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055	10	1.970	1.970	
236 (део), 238 и 239	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056				
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	11	37.077	4.612	
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058		2.163	423	
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		329.603	300.646	
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060			241	
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401	12	213.639	208.876	
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402	12	28.343	28.343	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање _____ 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404				
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405	12	58.444	58.444	
330 и потражни салдо рачуна 331,332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0406	12	46.341	46.341	
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407	12	1.828	1.828	
34	VII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409 + 0410)	0408	12	82.339	77.576	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409		77.576	76.911	
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410		4.763	665	
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413 + 0414)	0412				
350	1. Губитак ранијих година	0413				
351	2. Губитак текуће године	0414				
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0416 + 0420 + 0428)	0415		9.841	9.935	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417+0418+0419)	0416	13	7.999	7.999	
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0417	13	7.999	7.999	
400	2. Резервисања за трошкове у гарантном року	0418				
40, осим 400 и 404	3. Остала дугорочна резервисања	0419				
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	14	1.842	1.936	
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421				
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424	14	1.842	1.936	
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425				
413	6. Обавезе по емитованим хартијама од вредности	0426				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427				
49 (део), осим 498 и 495 (део)	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0428				
498	V. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429	20	7.787	7.787	
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				
	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		98.336	74.048	
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	15	2.054	6.143	
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0434				
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0435				
422 (део), 424 (део), 425 (део), и 429 (део)	3. Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	0436				
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437	15	2.054	6.143	
423, 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438				
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441	16	13.112	2.910	
43, осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	17	5.878	7.240	
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи	0443	17	636	922	
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444				
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445	17	5.205	6.281	
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446	17	37	37	
439 (део)	5. Обавезе по меницама	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448				
44,45,46, осим 467, 47 и 48	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450 + 0451 + 0452)	0449		76.877	57.405	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
44, 45 и 46 осим 467	1. Остале краткорочне обавезе	0450	18	60.947	46.118	
47,48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додатну вредност и осталих јавних прихода	0451	19	15.930	11.287	
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452				
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454		415	350	
	Б. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455				
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		329.603	300.646	
89	Ж. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0457			241	

у _____ дана _____ 20____ године	Законски заступник _____
---	---------------------------------

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07017944	Шифра делатности 8559	ПИБ 101822625
Назив INSTITUT ZA STRANE JEZIKE AKCIONARSKO DRUŠTVO, BEOGRAD (STARI GRAD)		
Седиште БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), Господар Јованова 35		

БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01.2024. до 30.06.2024. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001	21	94.386	79.136
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004)	1002	21	250	522
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003	21	250	522
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје роба на иностраном тржишту	1004			
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006 + 1007)	1005	21	93.998	78.596
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1006	21	93.998	78.596
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007			
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008	21	139	18
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1009			
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1010			
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011			
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012			
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013	22	88.753	62.430
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014	22	274	390
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015	22	2.503	2.438
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017 + 1018 + 1019)	1016	22	78.148	51.325
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017		50.916	32.215
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018		7.626	4.909
52 осим 520 и 521	3. Остали лични расходи и накнаде	1019		19.606	14.201
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020			
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021			
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022	22	7.145	4.460
54, осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023			
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024	22	684	3.817

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1013) ≥ 0	1025		5.633	16.706
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013 - 1001) ≥ 0	1026			
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027			
660 и 661	И. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028			
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029			
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030			
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031			
	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	24	30	376
560 и 561	И. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033			
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	24	30	376
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035			
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036			
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027 - 1032) ≥ 0	1037			
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1027) ≥ 0	1038		30	376
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039			
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040			
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041			
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	26		16.036
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		94.386	79.136
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		88.783	78.842
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1043 - 1044) ≥ 0	1045		5.603	294
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1044 - 1043) ≥ 0	1046			
69-59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047			
59- 69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048			
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049		5.603	294

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050			
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051		840	
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052			
722 пот. салдо	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053			
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054			
	Ћ. НЕТО ДОБИТАК (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055		4.763	294
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056			
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1057			
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058			
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1059			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060			
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1061			
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062			

у _____	Законски заступник
дана _____ 20 _____ године	_____

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07017944	Шифра делатности 8559	ПИБ 101822625
Назив INSTITUT ZA STRANE JEZIKE AKCIONARSKO DRUŠTVO, BEOGRAD (STARI GRAD)		
Седиште БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), Господар Јованова 35		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01.2024. до 30.06.2024. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	A. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1055)	2001		4.763	294
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1056)	2002			
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
330	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
	а) повећање ревалоризационих резерви	2003		46.341	46.341
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
331	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
	а) добици	2005			
	б) губици	2006		1.828	1.485
333	3. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
332	1. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
334	2. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
	а) добици	2011			
	б) губици	2012			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
335	3. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добии	2013			
	б) губици	2014			
336	4. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хединга) новчаног тока				
	а) добии	2015			
	б) губици	2016			
337	5. Добици или губици по основу хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат				
	а) добии	2017			
	б) губици	2018			
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		44.513	44.856
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021		6.677	6.728
	IV. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2022			
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021 + 2022) ≥ 0	2023		37.836	38.128
	VI. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021 - 2022) ≥ 0	2024			
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2023 - 2024) ≥ 0	2025		42.599	38.422
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2024 - 2023) ≥ 0	2026			
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2028 + 2029) = АОП 2025 ≥ 0 или АОП 2026 > 0	2027			
	1. Приписан матичном правном лицу	2028			
	2. Приписан учешћима без права контроле	2029			

у _____	Законски заступник
дана _____ 20____ године	_____

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07017944	Шифра делатности 8559	ПИБ 101822625
Назив INSTITUT ZA STRANE JEZIKE AKCIONARSKO DRUŠTVO, BEOGRAD (STARI GRAD)		
Седиште БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), Господар Јованова 35		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

у периоду од 01.01.2024. до 30.06.2024. године

- у хиљадама динара -

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	111.532	93.183
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	109.919	91.709
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003		265
3. Примљене камате из пословних активности	3004		
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	1.613	1.209
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	91.840	92.355
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	13.953	14.385
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008		19
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	59.671	48.244
4. Плаћене камате у земљи	3010	22	376
5. Плаћене камате у иностранству	3011		
6. Порез на добитак	3012	662	755
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	17.532	17.524
8. Остали одливи из пословних активности	3014		11.052
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I - II)	3015	19.692	828
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II - I)	3016		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	16.862	13
1. Продаја акција и удела	3018		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019		
3. Остали финансијски пласмани	3020	16.862	
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021		13
5. Примљене дивиденде	3022		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023		200
1. Куповина акција и удела	3024		
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025		200

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
3. Остали финансијски пласмани	3026		
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I - II)	3027	16.862	
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II - I)	3028		187
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029		
1. Увећање основног капитала	3030		
2. Дугорочни кредити у земљи	3031		
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032		
4. Краткорочни кредити у земљи	3033		
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034		
6. Остале дугорочне обавезе	3035		
7. Остале краткорочне обавезе	3036		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	4.089	2.480
1. Откуп сопствених акција и удела	3038		
2. Дугорочни кредити у земљи	3039		
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040		
4. Краткорочни кредити у земљи	3041	4.089	2.480
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042		
6. Остале обавезе	3043		
7. Финансијски лизинг	3044		
8. Исплаћене дивиденде	3045		
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I - II)	3046		
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II - I)	3047		2.480
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3017 + 3029)	3048	128.394	93.196
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3006 + 3023 + 3037)	3049	95.929	95.035
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048 - 3049) ≥ 0	3050	32.465	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049 - 3048) ≥ 0	3051		1.839
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	4.612	9.350
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053		
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054		
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	37.077	7.511

у _____
дана _____ 20____ године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07017944	Шифра делатности 8559	ПИБ 101822625
Назив INSTITUT ZA STRANE JEZIKE AKCIONARSKO DRUŠTVO, BEOGRAD (STARI GRAD)		
Седиште БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), Господар Јованова 35		

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

за период од 01.01 2024. до 30.06 2024. године

- у хиљадама динара -

Позиција	ОПИС	АОП	Основни капитал (група 30 без 306 и 309)	АОП	Остали основни капитал (рп 309)	АОП	Уписани а неуплаћени капитал (група 31)	АОП	Емисиона премија и резерве (рп 306 и група 32)
			2		3		4		5
1.	Стање на дан 01.01.____ године	4001	28.228	4010	115	4019		4028	58.444
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4002		4011		4020		4029	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 1+2)	4003	28.228	4012	115	4021		4030	58.444
4.	Нето промене у ____ години	4004		4013		4022		4031	
5.	Стање на дан 31.12.____ године (р.бр. 3+4)	4005	28.228	4014	115	4023		4032	58.444
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4006		4015		4024		4033	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 5+6)	4007	28.228	4016	115	4025		4034	58.444
8.	Нето промене у ____ години	4008		4017		4026		4035	
9.	Стање на дан 31.12.____ године (р.бр. 7+8)	4009	28.228	4018	115	4027		4036	58.444

Позиција	ОПИС	АОП	Рез. рез. и нер. доб. и губ. (група 33)	АОП	Нераспоређени добитак (група 34)	АОП	Губитак (група 35)	АОП	Учешће без права контроле
	1		6		7		8		9
1.	Стање на дан 01.01.____ године	4037	44.856	4046	76.911	4055		4064	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4038		4047		4056		4065	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____ године (р.бр. 1+2)	4039	44.856	4048	76.911	4057		4066	
4.	Нето промене у ____ години	4040	-343	4049	665	4058		4067	
5.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 3+4)	4041	44.513	4050	77.576	4059		4068	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4042		4051		4060		4069	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____ године (р.бр. 5+6)	4043	44.513	4052	77.576	4061		4070	
8.	Нето промене у ____ години	4044		4053	4.763	4062		4071	
9.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 7+8)	4045	44.513	4054	82.339	4063		4072	

Позиција	ОПИС	АОП	Укупно (одговара позицији АОП 0401) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) ≥ 0	АОП	Губитак изнад висине капитала (одговара позицији АОП 0455) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) < 0
	1		10		11
1.	Стање на дан 01.01. ____ године	4073	208.554	4082	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4074		4083	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. ____ године (р.бр. 1+2)	4075	208.554	4084	
4.	Нето промене у ____ години	4076		4085	
5.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 3+4)	4077	208.876	4086	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4078		4087	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. ____ године (р.бр. 5+6)	4079	208.876	4088	
8.	Нето промене у ____ години	4080		4089	
9.	Стање на дан 31.12. ____ године (р.бр. 7+8)	4081	213.639	4090	

у _____ дана _____ 20____ године	Законски заступник _____
-------------------------------------	-----------------------------

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

**ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ АД
БЕОГРАД**

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ
ИЗВЕШТАЈЕ НА ДАН 30.06.2024.
ГОДИНЕ**

1. Опште информације

Институт за стране језике АД Београд (У даљем тексту: *Друштво*) је основано 01.07.1953. године. Према критеријумима за разврставање из Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 73/2019 и 44/2021- др. закон) друштво је разврстано у МАЛО правно лице. Просечан број запослених на 30.06.2024. године је 58. (у 2023 - 59) Институт је матично правно лице. Институт је оснивач Више школе за енглески језик „ЕДУКАТ“ – у ликвидацији – 100%. Решењем Привредног суда у Београду Посл. Бр. I Фи-178/14 од 07. маја 2014. године отворен је поступак ликвидације над зависним друштвом. Поступак ликвидације до дана израде финансијских извештаја на 30.06.2024. године није окончан.

Основна делатност којом се Друштво бави је образовање.

Седиште друштва је у Београду, улица Господар Јованова 35.

Матични број Друштва је 07017944, а ПИБ 101822625.

На дан 30. јун 2024. године Друштво је имало 58 запослених (на дан 31. децембар 2023. године број запослених у друштву био је 59).

2. Основе за састављање финансијских извештаја

Финансијски извештаји за 2024. годину састављени су у складу са Законом о рачуноводству (Сл. гласник РС, бр. 73/2019 и 44/2021 – др. закон). Овај Закон захтева да финансијски извештаји Предузећа за 2024. годину буду састављени у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) и релевантном подзаконском регулативом. Министар финансија је на основу овлашћења из Закона о рачуноводству донео одговарајућа подзаконска акта која чине саставни део оквира за финансијско извештавање:

- Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/2020) и

- Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, број 89/2020).

Финансијски извештаји су у свим својим деловима усклађени са свим релевантним одредбама Међународним стандардима финансијског извештавања.

При састављању и приказивању финансијских извештаја коришћени су Међународни стандарди финансијског извештавања чији је превод објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 123/2020 и 125/2020, од 10. септембра 2020. године (Решење о утврђивању превода Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ) број: 401-00-4351/2020-16)

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањени су у напомени 4.

2.1. Упоредни подаци

Упоредне податке и почетна стања чине подаци садржани у финансијским извештајима за 2023. годину.

3. Преглед значајних рачуноводствених политика

Основне рачуноводствене политике примењене за састављање ових финансијских извештаја наведене су у даљем тексту. Ове политике су конзистентно примењене на све приказане године, осим ако није другачије назначено.

3.1. Стална имовина

(а) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су средства која се могу идентификовати као немонетарна и без физичког обележја.

Као нематеријална улагања признају се и подлежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане *МРС 38 Нематеријална имовина*, имају корисни век трајања дужи од годину дана и појединачна набавна цена у време набавке улагања је већа од просечне бруто зараде по запосленом у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Уколико нематеријално улагање не испуњава услове из става 2. овог члана признаје се на терет расхода периода у коме је настало.

Почетно мерење нематеријалних улагања врши се по набавној вредности или цени коштања.

Накнадно мерење након почетног признавања нематеријалних улагања врши се по трошковном моделу из *МРС 38 Нематеријална имовина*, односно по набавној вредности или цени коштања, умањеној за исправке вредности по основу кумулиране амортизације и обезвређења.

Амортизација нематеријалних улагања која подлежу амортизацији врши се применом пропорционалног метода у року од 5 година осим улагања чије је време утврђено уговором, када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора.

За нематеријална улагања са неограниченим веком трајања не обрачунава се амортизација.

Обрачун амортизације нематеријалних улагања врши се од почетка наредног месеца у односу на месец када је нематеријално улагање стављено у употребу.

Основицу за обрачун амортизације нематеријалних улагања чини набавна вредност, односно цена коштања умањена за преосталу вредност.

Преостала вредност нематеријалних улагања сматра се једнаком нули, осим када:

1) постоји уговорна обавеза трећег лица да откупи нематеријално средство на крају његовог преосталог века трајања, или

2) за то нематеријално средство, односно улагање постоји активно тржиште на којем се може одредити преостала вредност и то тржиште ће трајати и на крају века тог нематеријалног средства, односно улагања.

Накнадни издатак који се односи на нематеријално улагање након његове набавке или завршетка увећава вредност нематеријалног улагања ако испуњава услове да се призна као стално средство, тј. ако је век трајања дужи од годину дана и ако је вредност накнадног издатка виша од просечне бруто зараде по запосленом у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Накнадни издатак који не задовољава претходне услове исказује се као трошак пословања у периоду у којем је настао.

За накнадни издатак који увећава вредност нематеријалног улагања коригује се и набавна вредност.

Нематеријална улагања која су, према *МСФИ 5 Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања* класификована као средства намењена продаји, на дан биланса исказују се као обртна средства и процењују се по нижој вредности између књиговодствене и фер (поштене) вредности умањене за трошкове продаје.

Основне стопе амортизације за поједина нематеријална улагања су следеће:

Назив	Стопа амортизације
Лиценце и апликациони програми	20%

(б) Некретнине, постројења и опрема

Почетно вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Накнадно мерење некретнина, врши се по моделу ревалоризације, односно по поштој вредности на дан ревалоризације, умањеној за укупну накнадну амортизацију и укупне накнадне

губитке због обезвређења. Учесталост вредновања некретнина зависи од променљивости цена на тржишту, а све у складу са одредбама МРС 16 *Некретнине, постројења и опрема*. Утврђивање фер вредности некретнина врши се у периоду од 3 до 5 година.

Накнадно мерење постројења и опреме врши се по трошковном моделу из МРС 16 *Некретнине, постројења и опрема*, односно по набавној вредности или цени коштања, умањеној за исправке вредности по основу кумулиране амортизације и обезвређења..

Амортизација некретнина, постројења и опреме се обрачунава пропорционалном методом током процењеног корисног века употребе средстава. Основицу за амортизацију некретнина, постројења и опреме чини поштена, односно набавна вредност умањена за преосталу вредност уколико постоји.

Корисни век трајања сваке појединачне некретнине, постројења и опреме преиспитује се периодично.

На крају пословне године процењује се да ли су некретнине, постројења и опрема обезвређени у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине.

Основне стопе амортизације за поједине групе некретнина, постројења и опреме су следеће:

Назив	Стопа амортизације
Грађевински објекти	1,5 – 4%
Опрема	5 – 20%
Намештај	10 – 12,5%

Основицу за обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме чини набавна вредност, умањена за преосталу вредност.

Преостала вредност се процењује према вредностима на дан набавке.

Процену преостале вредности некретнине, постројења и опреме врши посебна комисија за процену преостале вредности коју образује директор предузећа.

Преостала вредност се утврђује и умањује основицу за обрачун амортизације у случају када постоји јасна политика предузећа да се средство отуђи пре истека рока трајања или када је вредност на крају периода коришћења средства (вредност отпада) значајна.

Накнадни издатак који се односи на некретнину, постројење и опрему након његове набавке или завршетка, увећава вредност средства ако испуњава услове да се призна као стално средство, тј. ако је век трајања дужи од годину дана и ако је вредност накнадног издатка виша од просечне бруто зараде по запосленом у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Накнадни издатак који не задовољава претходне услове исказује се као трошак пословања у периоду у којем је настао. Такође, ако је накнадни издатак настао претежно по основу рада, потрошног материјала и ситнијих резервних делова тај издатак се исказује као текући трошак одржавања.

За накнадни издатак који увећава вредност нематеријалног улагања коригује се и набавна вредност.

Ако је век трајања уграђеног дела, признатог као накнадни издатак, различит од века трајања средства у које је уграђен, онда се тај део води као посебно средство и амортизује у току корисног века трајања.

Одстрањен део се расходује по процењеној вредности ако није могуће утврдити његову књиговодствену вредност.

Некретнине постројења и опрема који су, према МСФИ 5 *Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања* класификовани као средства намењена продаји, на дан биланса исказују се као обртна средства и процењују се по нижој вредности између књиговодствене и фер (поштене) вредности умањене за трошкове продаје.

Улагања на туђим основним средствима (закупљеним) ради обављања делатности признају се и исказују се на посебном рачуну као основна средства под условом да су испуњени услови за признавање из става 1. овог члана. Амортизација улагања на туђим основним средствима врши се на основу уговореног века коришћења који је утврђен уговором са власником тих средстава.

(в) Инвестиционе некретнине

Инвестициона некретнина предузећа је некретнина (неко земљиште или зграда – или део зграде – или и једно и друго), коју (Институт као власник или корисник финансијског лизинга) држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради:

(а) употребе за производњу или снабдевања робом или пружање услуга или за потребе административног пословања; или

(б) продаје у оквиру редовног пословања.

Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања (набавке) врши се по набавној вредности или цени коштања. При почетном мерењу, зависни трошкови набавке укључују се у набавну вредност или цену коштања

Накнадни издатак који се односи на већ признату инвестициону некретнину приписује се исказаном износу инвестиционе некретнине ако испуњава услове да се призна као стално средство, тј. ако је век трајања дужи од годину дана и ако је вредност накнадног издатка виша од просечне бруто зараде по запосленом у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Накнадни издатак који не задовољава услове из става 3. овог члана исказује се као трошак пословања у периоду у којем је настао.

Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се по моделу поштене вредности, у складу са МРС 40 *Инвестиционе некретнине*. Поштена вредност инвестиционе некретнине је њена тржишна вредност. Поштена вредност мери се као највероватнија цена која реално може да се добије на тржишту, на дан биланса стања, у складу са дефиницијом поштене вредности.

Добитак или губитак настао због промене поштене вредности инвестиционе некретнине укључује се у нето добитак или нето губитак периода у којем је настао.

Инвестиционе некретнине не подлежу обрачуна амортизације.

з) Стална средства намењена продаји и пословања која престају

Институт признаје и исказује стално средство (или расположиву групу) као средство намењено продаји у складу са МСФИ 5 *Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања* ако се његова књиговодствена вредност може првенствено повратити кроз продајну трансакцију, а не кроз наставак коришћења.

Да би средство било класификовано (признато) као стално средство намењено продаји, поред услова из става 1. овог члана који проистиче из дефиниције тог средства, потребно је да буду испуњени још и следећи услови:

– средство мора бити доступно за моменталну продају у свом тренутном стању;

– продаја средства мора бити јако вероватна у року од једне године од дана признавања као средства намењеног продаји. Овај услов подразумева да се сачини план продаје или донесе одлука о продаји средства и да се започне са тражењем купаца (јавна продаја, непосредни преговори са потенцијалним купцима и сл.). Да би продаја средства била јако вероватна мора постојати тржиште за то средство, а понуђена цена мора бити разумно утврђена, тако да омогућава продају средства у року од годину дана.

Средство које је отписано (амортизовано), односно средство чија је неотписана (садашња, односно књиговодствена) вредност безначајна неће бити призната као средство намењено продаји.

Стално средство које је признато као средство намењено продаји мери се (исказује) по нижем износу од: књиговодствене вредности и фер (поштене) вредности умањене за трошкове продаје.

Књиговодствена вредност је садашња вредност исказана у пословним књигама.

Фер (поштена) вредност је износ за који средство може да буде размењено, или обавеза измирена, између обавештених и вољних страна у независној трансакцији, тј тржишна вредност на дан продаје.

Трошкови продаје су трошкови који се могу директно приписати продаји средства и који не обухватају финансијске трошкове и трошкове пореза на приход. Трошкови продаје одмеравају се према садашњој висини, а не према висини која се очекује у моменту будуће продаје.

(д) Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг са правом коришћења преко годину дана

У складу са МСФИ 16 (Лизинг), Друштво као корисник лизинга, за све дугорочне уговоре о лизингу, врши признавања имовине и обавеза на основу лизинга у билансу стања по садашњој

вредности свих плаћања која нису измирена на тај дан. Садашњу вредност чини уговорена неизмирена обавеза која је дисконтована дисконтном стопом која представља каматну стопу садржану у уговору о лизингу, а ако она није дата или се не може лако утврдити, користи се инкрементална стопа позајмљивања. Годишњи трошак лизинга представља износ амортизације средства које је предмет лизинга, заједно са каматом која се односи на лизинг рате.

За краткорочне уговоре о закупу и уговоре чији је предмет закупа мале вредности, Друштво, као корисник лизинга, не признаје имовину која је предмет закупа, као ни садашњу вредност будућих обавеза у билансу стања, већ признаје расход периода на основу закупа сукцесивно у уговореном периоду закупа.

(ђ) Алат и ситан инвентар који се калкулативно отписује

Као стално средство признају се и подлежу амортизацији средства алата и ситног инвентара који се калкулативно отписује, чији је корисни век трајања дужи од годину дана и појединачна набавна цена у време набавке средства је већа од 2.000,00, а мање од просечне бруто зараде по запосленом у Републици према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике.

Средства алата и инвентара која не задовољавају услове из става 1. овог члана исказују се као обртна средства (залихе).

(е) Резервни делови

Као стално средство признају се уграђени резервни делови, чији је корисни век трајања дужи од годину дана и појединачна набавна цена у време набавке већа од просечне бруто зараде по запосленом у Републици према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике.

Такви резервни делови, по уградњи, увећавају књиговодствену вредност средства у које су уграђени.

Резервни делови који не задовољавају услове из става 1. овог члана, приликом уградње, исказују се као трошак пословања.

(ф) Дугорочни финансијски пласмани

У оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се учешћа у капиталу зависних правних лица, учешћа у капиталу повезаних правних лица и учешћа у капиталу других правних лица и дугорочне хартије од вредности расположиве за продају. Такође, у оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се дугорочни кредити и зајмови зависним, повезаним и другим правним лицима, дугорочни кредити у земљи и иностранству, хартије од вредности које се држе до доспећа и остали дугорочни пласмани.

Наведени пласмани представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мере по њиховој набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је дата за њих. Трансакциони трошкови укључују се у почетно мерење свих финансијских средстава.

У посебним финансијским извештајима матичног предузећа, улагања у зависна предузећа која се обухватају у консолидованим финансијским извештајима, као и она која су искључена из консолидованих финансијских извештаја исказују се по методу набавне вредности.

Учешћа у капиталу придружених правних лица над чијим пословањем постоји значајан утицај (учешће у акцијама са правом гласа од 20% до 50%) и други услови дефинисани МРС 28 *Инвестиције у придружене ентитете* мере се према методу набавне вредности.

Хартије од вредности намењени продаји исказују се по фер (поштеној) вредности на дан састављања финансијских извештаја.

Хартије од вредности које се држе до доспећа исказују се по амортизованом трошку применом методе ефективне каматне стопе.

3.2. Обртна имовина

(а) Залихе

Залихе су средства (а) која се држе за продају у уобичајеном току пословања; (б) која су у процесу производње а намењене су за продају или (ц) у облику материјала или помоћних средстава која се троше у процесу производње или приликом пружања услуга. Залихе обухватају:

- 1) основни и помоћни материјал који ће бити искоришћени у процесу производње;
- 2) недовршене производе чија је производња у току;
- 3) готове производе које је произвело предузеће и

4) робу која је набављена и држи се ради препродаје, укључујући некретнине (земљиште, грађевинске објекте и остале некретнине) прибављене ради даље продаје.

Залихе материјала, недовршене производе, готових производа и робе, изузев залиха пољопривредних производа, рачуноводствено се обухватају у складу са *МРС 2 Залихе*.

Залихе материјала

Залихе материјала које се набављају од добављача мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности, ако је нижа.

Залихе материјала који је произведен као сопствени учинак предузећа мере по цени коштања или по нето продајној вредности ако је нижа.

Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке, трошкови производње (конверзије) и други трошкови настали довођењем залиха на њихово садашње место и стање.

Трошкови набавке материјала обухватају набавну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних које предузеће може накнадно да поврати од пореских власти као што је ПДВ који се може одбити као претходни порез), трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу директно приписати набавци материјала. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.

Када се материјал производи као производ сопствене производње и даље користи у наредној фази процеса производње, његова процена врши се у висини трошкова производње тих залиха, а највише до нето продајне вредности тих залиха.

Материјал се отписује испод трошкова набавке, односно цене коштања и утврђује губитак због обезвређења ако се очекује да ће готови производи у које ће бити уграђен материјал бити продати по нето продајној цени нижој од цене коштања (трошкова производње) готових производа.

Као апроксимација за нето продајну вредност готових производа у које ће бити уграђен односни материјал, за сврхе утврђивања губитака због обезвређења, користи се трошак замене материјала, односно набавна цена или цена коштања тог или сличног материјала на дан утврђивања обезвређења.

Процену нето продајне вредности залиха материјала врши посебна комисија коју образује директор предузећа.

Обрачун излаза (уtroшка) залиха материјала, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Утврђивање пондерисане просечне цене врши се после сваког новог улаза материјала.

Залихе готових производа и недовршене производње

Залихе готових производа вреднују се по цени коштања или по нето продајној вредности, ако је нижа.

Цена коштања обухвата трошкове који су директно повезани са јединицама производа, као што је директна радна снага и директан материјал. Режијски трошкови признају се као расход периода у коме су настали.

Други трошкови укључују се у цену коштања залиха само у мери у којој су настали приликом довођења залиха на њихово садашње место и у садашње стање. На пример, у цену коштања залиха могу се укључити и непроизводни Режијски трошкови.

Трошкови који се не укључују у цену коштања залиха готових производа и који се признају на терет расхода су:

- а) неуобичајено велико расипање материјала, радне снаге или други трошкови производње;
- б) трошкови складиштења (осим ако ти трошкови нису неопходни у процесу производње пре наредне фазе производње);
- ц) режијски трошкови администрације који не доприносе довођењу залиха на садашње место и у садашње стање, и
- д) трошкови продаје.

Израз залиха готових производа утврђује се по методи пондерисане просечне цене.

Нето продајна вредност залиха готових производа представља процењену продајну вредност умањену за процењене трошкове продаје.

Процењени трошкови продаје залиха готових производа, за потребе свођења ових залиха на нето продајну вредност, утврђују се на бази искуственог вишегодишњег учешћа ових трошкова у приходима од продаје.

Отписивање залиха готових производа врши се за сваку групу производа посебно.

Процену нето продајне вредности залиха готових производа врши посебна комисија коју образује Председник Надзорног одбора Друштва.

Залихе робе

Залихе робе мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности, ако је нижа.

Набавну вредност чини фактурна цена добављача, увозне дажбине и други порези (осим оних које предузеће може накнадно да поврати од пореских власти као што је ПДВ који се може одбити као претходни порез), трошкови превоза, манипулативни трошкови и други трошкови који се могу директно приписати стицању залиха робе. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке робе.

Нето продајна вредност представља процењену продајну вредност умањену за процењене трошкове продаје.

Процењени трошкови продаје залиха робе, за потребе свођења ових залиха на нето продајну вредност, утврђују се на бази искуственог вишегодишњег учешћа ових трошкова у приходима од продаје робе.

Утврђивање нето продајне вредности врши се за сваку ставку залиха робе посебно.

Процену нето продајне вредности залиха робе врши посебна комисија коју образује Председник Надзорног одбора Друштва.

Обрачун излаза (продаје) залиха робе, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Просечна пондерисана цена се израчунава аутоматски после сваког улаза залиха.

Залихе робе воде се по продајним ценама, а обрачун разлике у цени врши се тако да вредност излаза робе и вредност робе на залихама буде исказана по методи просечне пондерисане цене.

Обрачун оствареног дела разлике у цени приликом свођења залиха робе са продајне цене на набавну цену врши се на нивоу сваке врсте робе.

(б) Финансијско средство

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог друштва,
- уговорно право:
 - примања готовине или другог финансијског средства од другог друштва или
 - размене финансијских средстава или финансијских обавеза с другим друштвом под условима који су потенцијално повољни; или
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала Друштва и који је:
 - недериватни, за који Друштво јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала Друштва; или
 - дериватни, који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала Друштва.

Сходно МСФИ 9 – Финансијски инструменти, финансијско средство се признаје када Друштво постане једна од страна на које се односе уговорне одредбе (права) финансијског инструмента. Куповина или продаја финансијског средства се евидентира коришћењем рачуноводственог обухватања на датум измирења (датум када се средство испоручује ентитету или датум када ентитет испоручује средство).

Друштво престаје да признаје финансијско средство:

- када уговорна права на токове готовине од финансијског средства престану да важе; или
- пренесе финансијско средство и тај пренос се, услед пренетог, у значајној мери, ризика и користи од финансијског средства, квалификује као престанак признавања.

Ако, као резултат преноса, неко финансијско средство престане да се признаје у целини, али пренос има за резултат да Друштво добије ново финансијско средство или преузме нову финансијску обавезу, или обавезу за сервисирање, Друштво треба да призна ново финансијско средство, финансијску обавезу или обавезу сервисирања по фер вредности.

При престанку признавања финансијског средства у целини, разлика између његове књиговодствене вредности (одмерене на датум престанка признавања) и добијене накнаде (укључујући и свако ново добијено средство умањено за сваку преузету обавезу) треба да се призна у билансу успеха.

Друштво треба директно да смањи (отпише) бруто књиговодствену вредност финансијског средства када нема оправдана очекивања да ће повратити финансијско средство или неки његов део. Отпис представља догађај престанка признавања.

Финансијска средства се иницијално одмеравају по њиховој фер вредности, увећаној или умањеној, у случају финансијског средства које се не одмерава по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције које се могу директно приписати стицању или емитовању финансијског инструмента. У односу на изнето, разлика је у томе што се почетно признавање код потраживања од продаје одмерава по цени трансакције (осим у случају када је у продаји садржана значајна компонента финансирања).

Код накнадног одмеравања финансијског средства, релевантна је група у којој је Друштво класификовао финансијско средство, а што је условљено:

- пословним моделом Друштва за управљање финансијским средствима и
- карактеристикама уговорних токова готовине финансијског средства.

Иначе, модел пословања Друштва, који условљава класификацију финансијског средства, одређује се на нивоу који одражава како се групама финансијског средства управља заједно ради остваривања одређеног пословног циља. Отуда, модел пословања је питање чињенице, а не само тврдња. Модел пословања не зависи од планова руководства за појединачни инструмент. Сходно томе, овај услов не подразумева класификацију на бази инструмент по инструмент приступа, већ треба да буде одређен на вишем нивоу агрегирања. Међутим, Друштво може имати више модела за управљање финансијским средствима, тако да класификација сходно пословном моделу не мора да буде одређена на нивоу целог Друштва.

Са аспекта накнадног вредновања, финансијско средство може да се класификује у следеће три групе:

- финансијско средство одмерено по амортизованој вредности,
- финансијско средство одмерено по фер вредности кроз остали укупан резултат и
- финансијско средство одмерено по фер вредности кроз биланс успеха.

А) Финансијско средство одмерено по амортизованој вредности карактерише:

- средство које се држи у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијског средства ради наплате уговорених токова готовине и
- услови уговора финансијског средства на назначене датуме узрокују токове готовине који су искључиво отплата главнице и камате на неизмирени износ главнице.

Повремене превремене продаје, или превремене продаје које нису вредносно значајне, нужно не подразумевају неадекватност класификације финансијског средства одмереног по амортизованој вредности.

У предметном контексту, који важи и у случају финансијског средства одмереног по фер вредности кроз остали укупни резултат:

- главница је фер вредност финансијског средства при почетном признавању (ако постоје периодичне исплате главнице, износ главнице може да се мења током века трајања финансијског средства) и
- камата се састоји из накнаде за временску вредност новца, за кредитни ризик повезан са неизмиреним износом главнице током одређеног временског периода, за друге основне ризике, трошкове позајмљивања и за профитну маржу.

Утврђивање амортизоване вредности одређује се применом ефективне каматне стопе, која дисконтује процењене будуће готовинске исплате или примања током очекиваног века трајања финансијског инструмента; док се приход од камате израчунава применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства осим за:

- кредитно обезвређена купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства (ефективна каматна стопа се примењује на вредност из почетног признавања) и
- финансијска средства која су накнадно постала кредитно обезвређена (ефективна каматна стопа се примењује на амортизовану вредност из накнадних извештаја).

Добици и губици се признају у билансу успеха при престанку признавања, кроз процес амортизације, или код признавања добитака или губитака од умањења вредности.

Б) Финансијско средство одмерено по фер вредности кроз остали укупни резултат карактерише:

- средство које се држи у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијског средства ради наплате уговорених токова готовине и продаја финансијских средстава (и једно и друго; и држање и продаја) и
- услови уговора финансијског средства на назначене датуме узрокују токове готовине који су искључиво отплата главнице и камате на неизмирени износ главнице.

Друштво има могућност да изврши неопозиви одабир при почетном признавању за одређене инвестиције у инструменте капитала (на пример, хартије од вредности класификоване као расположиве за продају), које би се, у супротном, одмеравале по фер вредности кроз биланс успеха, да презентује накнадне промене фер вредности у осталом укупном резултату. Када финансијско средство престане да се признаје, кумулативни добитак или губитак, претходно признат у осталом укупном резултату, рекласификује се из капитала у биланс успеха као корекција по основу рекласификације. Изузетак од наведеног одложеног признавања у билансу успеха се односи на курсне разлике (девизне добитке и губитке) и умањења вредности који нису последица текућих тржишних осцилација, већ се могу сматрати трајним обезвређењем; који се евидентирају у текућем резултату у моменту када настану.

Ц) Финансијско средство одмерено по фер вредности кроз биланс успеха обухвата средства која нису класификована у претходне две групе. Ефекти вредновања и реализовани добитици и губици се признају у билансу успеха у периоду када су настали.

Најликвиднији облик финансијских средстава, који се одмерава по фер (номиналној) вредности је готовина. У оквиру ове групе, поред готовине (средства у благајнама, новчана средства на рачунима код пословних банака, депозити по виђењу, издвојена новчана средства за акредитиве и др.), исказују се и готовински еквиваленти, под којима се подразумевају, краткорочне (начелно, до 3 месеца), високо ликвидне инвестиције које се могу брзо конвертовати у познате износе готовине и које нису под утицајем значајног ризика промене вредности. Поред наведених, у оквиру финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха исказују се и друга средства прибављена са намером да се продају у ближој будућности, односно финансијска средства чија је основна намена да се држе ради трговања (на пример, хартије од вредности којима се тргује).

Депозити по виђењу у Друштву обухватају краткорочно орочене депозите (на период до годину дана) који се могу разорочити у било ком тренутку, док се у оквиру осталих финансијских пласмана обухватају краткорочно орочени депозити код којих разорочење није могуће у било ком тренутку.

Додатно, чак иако пословни модел и уговорени токови готовине финансијског средства усмеравају другачије одмеравање, Друштво може, при почетном признавању, неопозиво да означи финансијско средство као одмерено по фер вредности. Наведено је карактеристично за случај

када се тиме елиминише или значајно смањује недоследност одмеравања или признавања (што се, понекад, назива „рачуноводствена неусаглашеност“), која би се иначе јавила услед одмеравања средстава или обавеза или признавања добитака и губитака за та средства или обавезе по различитим основама.

Када Друштво мења модел свог пословања за управљање финансијским средствима, треба да рекласификује сва финансијска средства на која то утиче. Ако Друштво рекласификује финансијска средства, треба да примењује рекласификацију проспективно, од датума рекласификације.

Дивиденда се као финансијско средство признаје у билансу успеха када је:

- установљено право Друштва да му се исплаћује дивиденда,
- када је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са дивидендом преливати у Друштво и
- када износ дивиденде може поуздано да се одмери.

Финансијском средству је умањена вредност када се деси један или више догађаја који имају штетан утицај на процењене будуће токове готовине тог финансијског средства.

Докази да финансијско средство има умањену вредност су следећи:

- значајне финансијске потешкоће дужника,
- кршење уговора, као што је неиспуњење обавезе или кашњење у плаћању,
- репрограм дуга и друге повластице под условима на које Друштво у уобичајеним околностима не би пристало,
- висока вероватноћа банкрота или друге финансијске реорганизације дужника,
- нестанак активног тржишта за то финансијско средство због финансијских тешкоћа или
- куповина финансијског средства по великом попусту који одражава претрпљене кредитне губитке.

Могуће је да се неће идентификовати појединачни одвојени догађај, већ је комбиновани ефекат проузроковао обезвређење финансијског средства.

По питању средстава која се одмеравају по амортизованој вредности (зајмови и потраживања) и по фер вредности кроз остали укупни резултат, Друштво треба да призна умањење вредности, то јест да призна резервисање за очекиване кредитне губитке.

На сваки датум извештавања:

- ако се кредитни ризик значајно повећао од почетног признавања, Друштво треба да одмерава резервисање за губитке за финансијско средство по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања средстава; и
- ако се кредитни ризик није значајно повећао од почетног признавања, Друштво треба да одмерава резервисање за губитке за финансијско средство по износу који је једнак дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима.

Друштво треба, на сваки датум извештавања, да процени да ли се кредитни ризик одређеног финансијског средства значајно повећао од почетка признавања, што, поред осталог, подразумева одмеравање очекиваних губитака од финансијског средства на начин који одражава:

- непристрасан и износ пондерисан вероватноћом који се утврђује вредновањем низа могућих исхода,
- временску вредност новца и
- разумне и поткрепљиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора на датум извештавања о претходним догађајима, тренутним условима и прогнозама будућих економских услова.

(в) Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака обавеза која је:

- уговорно право:
 - достављања готовине или другог финансијског средства другом друштву; или
 - размењивања финансијских средстава или финансијских обавеза с другим друштвом према условима који су потенцијално неповољни за Друштво; или
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала Друштва и који је:

- недериватни, за који Друштво јесте или може бити у обавези да достави променљив број инструмената сопственог капитала Друштва; или
- дериватни, који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала Друштва.

Сходно МСФИ 9 – Финансијски инструменти, финансијска обавеза се признаје када Друштво постане једна од страна на које се односе уговорне одредбе финансијског инструмента. Друштво престаје да признаје финансијску обавезу (или део финансијске обавезе) када је угашена, односно када је уговорна обавеза испуњена, отказана или је истекла.

Размена између постојећег зајмопримца и зајмодавца дужничких инструмената са у значајном мери различитим условима треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове. Слично изнетом, значајна измена услова постојеће (или дела) финансијске обавезе треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове. Разлика између књиговодствене вредности финансијске обавезе (или дела обавезе) која је угашена или пренета другој страни и плаћене надокнаде, укључујући и сва пренета неготовинска средства или преузете обавезе, треба да се признаје у билансу успеха.

Финансијска обавеза се иницијално одмерава по њиховој фер вредности, увећаној или умањеној, у случају финансијске обавезе која се не одмерава по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције које се могу директно приписати стицању или емитовању финансијског инструмента.

Са аспекта накнадног вредновања, уз мање изузетке (деривати, финансијске гаранције и др.), финансијска обавеза се одмеравају по амортизованој вредности, применом методе ефективне каматне стопе. Применом ове методе, Друштво идентификује накнаде које су саставни део ефективне каматне стопе финансијске обавезе (све наведено важи и за финансијско средство). Накнаде које су саставни део ефективне каматне стопе обухватају стартне накнаде (трошкови сервисирања, трошкови обраде кредитних захтева, уписивање залоге, адвокатски трошкови и др.), провизије и др.

Друштво може, при почетном признавању (током времена се не врши рекласификација финансијске обавезе), да класификује финансијску обавезу као одмерену по фер вредности кроз биланс успеха: ако се тиме спречава рачуноводствена неусаглашеност због одмеравања средства, обавеза, прихода и/или расхода по различитим основама; и ако се групом финансијских средстава и обавеза управља и перформансе им се вреднују на бази фер вредности, сходно документованој стратегији управљања ризиком или инвестирања.

3.3. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства и обавезе су приказана на обрасцу биланса стања.

Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Ванбилансна средства/обавезе укључују робу примљену у комисиону продају.

3.4. Резервисања

Резервисање, сходно МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина, представља обавезу неизвесног времена доспећа или износа која постоји на дан биланса.

Друштво признаје резервисање само ако су испуњена следећа три услова:

- када Друштво има садашњу обавезу (законску или изведену) као последицу прошлог догађаја;
- када је вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван да се измири обавеза и
- када може да се направи поуздана процена износа обавезе.

Садашња обавеза може бити:

- А) законска, која проистиче из:
- уговора (на основу експлицитних или имплицитних услова),

- закона или
- других видова примене закона;
- Б) изведена, која произилази из активности Друштва када је:
- путем установљеног модела претходне праксе, објављених политика или довољно одређених текућих извештаја Друштво наговестило осталим странама да ће прихватити одређене обавезе; и
- као резултат тога, Друштво изазвало оправдано очекивање осталих страна да ће испунити те обавезе.

Суштина резервисања је да се формира само за обавезе настале из прошлих догађаја, које постоје независно од будућих радњи Друштва. Отуда, резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

За сврху признавања резервисања, сматра се да је вероватно да ће захтевано измиревање обавеза Друштва проузроковати одлив ресурса који представљају економске користи, када је вероватније него да није, да ће одлив ресурса настати, то јест вероватноћа да ће измирење тих обавеза Друштва проузроковати одлив ресурса је већа од вероватноће да неће.

Резервисања могу да се формирају по различитим основама, и то: за трошкове у гарантном року, за трошкове обнављања природних богатстава, за задржане кауције и депозите, за трошкове реструктурирања, за накнаде и друге бенефиције запослених, за трошкове судских спорова и по другим основама.

За процену резервисања по основу накнада и других бенефиција запослених, примењују се релевантне одредбе МРС 19 - Примања запослених. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених укључују, на пример: резервисања за недоспеле отпремнине приликом редовног одласка у пензију и резервисања за отпремнине које се исплаћују као резултат одлуке Друштва да прекине рад неког запосленог пре уобичајеног датума пензионисања или одлуке запосленог да добровољно прихвати да је вишак, у замену за та примања.

Приликом одмеравања резервисања, износ признат као резервисање је најбоља процена издатака Друштва захтеваних да се измири садашња обавеза на датум биланса стања. Другим речима, то је износ које би Друштво платило на датум биланса стања да се измири обавеза или да се та обавеза пренесе на трећу страну.

Резервисања за трошкове и ризике се прате по врстама, испитују се на датум сваког биланса стања и коригују тако да одражавају најбољу садашњу процену. Ако више није вероватно да ће одлив ресурса бити потребан за измирење обавезе, укида се резервисање. Укидање резервисања се врши у корист прихода.

Када је ефекат временске вредности новца значајан, износ резервисања представља садашњу вредност издатака Друштва за које се очекује да ће бити потребни за измирење обавезе. Приликом израчунавању садашње вредности се користе дисконтне стопе, то јест стопе пре опорезивања, које одражавају текуће тржишне процене временске вредности новца и ризике специфичне за обавезу.

Процену вредности, како за резервисања која се процењују на основу релевантних одредби МРС 37, тако и за резервисања која се процењују на основу релевантних одредби МРС 19, врше компетентне особе из или ван Друштва.

3.5. Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе

Порез на добит се рачуноводствено евидентира као збир:

- текућег пореза и
- одложеног пореза.

Текући порез је износ обавезе за платив (повратив) порез на добитак који се односи на опорезиви добитак (порески губитак) за период. Другим речима, текући порез је платив порез на добитак који је утврђен у пореској пријави за порез на добит, у складу са пореским прописима.

Одложени порез се испољава у виду:

- одложених пореских средстава или
- одложених пореских обавеза.

Одложена пореска средства су износи пореза на добитак надокнадиви у будућим периодима који се односе на:

- одбитне привремене разлике;
- неискоришћене пореске губитке пренете на наредни период и
- неискоришћени порески кредит пренет на наредни период.

Одбитне привремене разлике су привремене разлике које ће за резултат имати износе који се могу одбити при одређивању опорезивог добитка (пореског губитка) будућих периода када се књиговодствена вредност средства или обавезе надокнади или измири.

Одбитна привремена разлика је карактеристична за ситуације:

- када је књиговодствена вредност средства мања од пореске вредности (основице) средства и
- када је књиговодствена вредност обавезе већа од пореске вредности (основице) обавезе.

Пореска вредност (основица) средства је износ који ће моћи да се одбије за пореске сврхе од било каквих опорезивих економских користи које ће се улити у ентитет када се врши повраћај књиговодствене вредности тог средства.

Пореска вредност (основица) обавезе је њена књиговодствена вредност, умањена за било који износ који ће моћи да се одбије за пореске сврхе у погледу те обавезе у будућим периодима.

Одбитне привремене разлике настају у случајевима када је у билансима Друштва, по одређеним основама, већ приказан расход, који ће се са пореског аспекта признати у наредним периодима. Типични случајеви када настају одбитне привремене разлике су следећи:

- пореска вредност средстава која подлежу амортизацији је већа од књиговодствене вредности средстава,
- са пореског аспекта нису призната поједина резервисања, која се признају у моменту искоришћења (на пример, поједина резервисања по МРС 19),
- са пореског аспекта није признато обезвређење имовине, које се признаје при отуђењу имовине (роба, материјал, инвестиционе некретнине и сл.),
- са пореског аспекта нису признати расходи, који се признају у периоду када су плаћени и др.

Одбитна привремена разлика утврђује се на датум биланса стања, након обрачуна рачуноводствене и пореске амортизације за пословну годину за коју се састављају финансијски извештаји.

Одложено пореско средство се не признаје ако је последица почетног признавања средстава или обавезе у трансакцији која није пословна комбинација и, у време трансакције, не утиче ни на рачуноводствени добитак ни на опорезиви добитак (порески губитак). Отуда, одложено пореско средство се не признаје за перманентне, сталне разлике, утврђене при почетном признавању.

Износ одложеног пореског средства утврђује се применом прописане стопе пореза на добит Друштва (или од стране надлежних органа, саопштене пореске стопе за наредни период - очекивана стопа пореза на добит за период када се намирење очекује, односно за период када би одложена пореска средства могла да се искористе за умањење текућег пореза) на износ одбитне привремене разлике.

Ако је на крају претходне године привремена разлика била одбитна, по ком основу су призната одложена пореска средства, а на крају текуће године, по основу истих средстава, привремена разлика буде опорезива, врши се укидање претходно формираних одложених пореских средстава у целини, уз истовремено признавање одложених пореских обавеза у износу који је утврђен на датум биланса стања.

Одложено пореско средство по основу неискоришћених пореских губитака се утврђује применом прописане (или очекиване) стопе пореза на добит Друштва на износ пореског губитка.

Одложена пореска средства по основу неискоришћеног пореског кредита признају се у висини неискоришћеног пореског кредита, без примене прописане (или очекиване) стопе пореза на добит Друштва на тај износ.

Друштво признаје одложена пореска средства, по свим наведеним основама (одбитне привремене разлике, неискоришћени порески губици и неискоришћени порески кредит), само када је

вероватно, и у мери у којој се очекује, да ће у будућем периоду бити расположивих опорезивих добитака за које ће се ова средства моћи искористити.

На крају пословне године, Друштво поново процењује непризната одложена пореска средства. Друштво признаје претходно непризнато одложено пореско средство у мери у којој је постало вероватно да ће будући опорезиви добитак омогућити повраћај одложеног пореског средства. Аналогно изнетом, Друштво смањује књиговодствену вредност одложеног пореског средства у мери у којој није више вероватно да ће постојати довољан опорезиви добитак који ће омогућити коришћење користи од целог или дела тог одложеног пореског средства.

Одложене пореске обавезе су износи пореза на добитак плативи у будућим периодима у односу на опорезиве привремене разлике.

Опорезиве привремене разлике су привремене разлике које ће за резултат имати опорезиве износе приликом одређивања опорезивог добитка (пореског губитка) будућих периода, када се књиговодствена вредност датог средства или обавезе надокнади или измири. Опорезива привремена разлика настаје у случајевима када је одређени расход, признат са пореског аспекта, док ће са књиговодственог аспекта бити признат у пословним књигама Друштва тек у наредним периодима. По питању средстава која подлежу амортизацији, одложене пореске обавезе се признају увек када постоји опорезива привремена разлика између књиговодствене вредности средстава која подлежу амортизацији и њихове пореске основице. Опорезива привремена разлика настаје у случајевима када је књиговодствена вредност средстава већа од њихове пореске основице. Опорезива привремена разлика утврђује се на датум биланса стања, након обрачуна рачуноводствене и пореске амортизације за пословну годину за коју се састављају финансијски извештаји. Износ одложене пореске обавезе утврђује се применом прописане (или очекиване) стопе пореза на добит Друштва на износ опорезиве привремене разлике.

На сваки датум биланса стања се одложене пореске обавезе свде на износ утврђен на основу привремене разлике на тај дан. Ако је на крају претходне године привремена разлика била опорезива, по ком основу су признате одложене пореске обавезе, а на крају текуће године, по основу истих средстава, привремена разлика буде одбитна, врши се укидање претходно формираних одложених пореских обавеза у целини, уз истовремено признавање одложених пореских средстава Друштва у износу утврђеном на датум биланса стања.

Одложене пореске обавезе могу да се признају и по другим основама за које се у Друштву утврди да ће износи пореза на добитак бити плативи у будућим периодима у односу на опорезиве привремене разлике.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике, осим:

- ако нису последица почетног признавања гудвила или
- ако не настају из почетног признавања средстава или обавезе у трансакцији која није пословна комбинација и, у време трансакције, не утиче ни на на рачуноводствени добитак ни на опорезиви добитак (порески губтак).

Одмеравање одложених пореских средстава и одложених пореских обавеза произилази из начина на који Друштво очекује, на крају сваког извештајног периода, да у будућности поврати или измири књиговодствену вредност својих средстава и обавеза. Суштински, постоје два основна начина за намирање књиговодствене вредности средстава и обавеза, и то:

- продаја и
- коришћење.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се признају на идентичан начин како су признати у финансијским извештајима Друштва, односно:

- ако су трансакције и други догађаји признати у билансу успеха (добит или губитак), сви повезани порески ефекти се признају у билансу успеха;
- а ако су признати у укупном осталом резултату, или директно на капиталу, идентично је место признавања пореских ефеката.

Поред утврђивања нето стања одложених пореза (средства или обавезе), утврђују се и разлике у односу на биланс стања претходне године. Уз уважавање корекција за одложене порезе који се директно књиже на капиталу (ревалоризационе резерве и нераспоређени добитак), одложени порези се испољавају у виду:

- одложених пореских расхода периода и
- одложених пореских прихода периода.

Одложени порески расходи периода настају када се у билансу стања текуће, у односу на биланс стања претходне године, повећавају одложене пореске обавезе или смањују одложена пореска средства.

Одложени порески приходи периода настају када се у билансу стања текуће, у односу на биланс стања претходне године, смањују одложене пореске обавезе или повећавају одложена пореска средства.

Приликом израчунавања одложених пореза, апстрахује се концепт временске вредности новца, што има за последицу да се одложена пореска средства и одложене пореске обавезе не дисконтују.

3.6. Државна давања и државна помоћ

Државна давања и помоћ могу бити у облику:

- државна помоћ су мере предузете од стране државе с намером да пружи економску корист специфичну за Друштво ако испуњава одређене критеријуме.
- државна давања представљају помоћ државе у облику преноса ресурса Друштву по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности друштва.
- давања повезана са средствима су државна давања за која је примарни услов да Друштво које има право да прими давање треба да набави, изгради или на други начин прибави дугорочна средства. Могу бити приписани и секундарни услови који ограничавају врсту или локацију средстава или периоде у току којих средства треба прибавити или поседовати.
- давања повезана са приходима су друга државна давања, осим давања повезаних са средствима.

Државна давања, укључујући немонетарна давања по фер вредности, се не признају све док не постоји оправдана увереност:

- да ће се Друштво придржавати услова повезаних са давањима; и
- да ће давање бити примљено.

Државно давање се признаје на систематској основи у билансу успеха током периода у којима Друштво признаје као расход повезане трошкове које треба покрити из тог давања.

Државно давање које се прима као надокнада за настале расходе или губитке или у сврху пружања директне финансијске подршке Друштву са којом нису повезани будући трошкови се признаје у билансу успеха периода у којем се прима.

Немонетарна државна давања (у облику преноса немонетарних средстава, као што су земљиште или други ресурси, који се дају на коришћење друштву) признају се по фер вредност немонетарних средстава. (Алтернативни начин је да се и средства и давања евидентирају по номиналној вредности.)

Државна давања повезана са средствима, укључујући немонетарна давања по фер вредности, исказују се у билансу стања као одложени приход по основу давања који се на систематској основи признаје у билансу успеха током века трајања средства.

Давања повезана са приходима се признају у оквиру осталих прихода у билансу успеха.

Државно давање које постане повративо се рачуноводствено обухвата као промена рачуноводствене процене у складу са MPC 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке. Повраћај давања повезаних са приходима се најпре пребија са неамортизованим одложеним задужењем признатим по основу давања. Износ повраћаја који превазилази одложено задужење или уколико такво задужење уопште не постоји, се одмах признаје у билансу успеха. Повраћај давања повезаних са средствима се признаје као повећавање књиговодствене вредности средства или као смањивање салда одложених прихода за износ отплате. Кумулативна додатна амортизација која би на тај датум, да није било давања, била призната у билансу успеха, се одмах признаје у билансу успеха.

3.7. Приходи и расходи

Приходи обухватају приходе од уобичајених активности Института и добитке. Приходи од уобичајених активности су приходи од продаје робе, производа и извршених услуга, приходи од активирања учинака, приходи од субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја дажбина по основу продаје робе, производа и извршених услуга, приходи од доприноса и чланарина и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Приходи од уговора са купцима

Најзначајнији део прихода произилази из уговора са купцима. **Основно начело Стандарда** који се бави овим пословним аспектом (МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима) је признавање прихода због преноса добара (робе, производа) и услуга купцима у износу који одражава накнаду коју Друштво (продавац) очекује да има право у замену за та добра и услуге. У делокругу овог Стандарда не спада (не сматра се приходом), немонетарна размена субјеката који обављају сличну делатност, да би се, примера ради, лакше задовољили захтеви купаца на различитим локацијама (на пример, размена исте робе на две локације, чиме се, због локалитета купаца, остварује обострана уштеда у транспортним трошковима).

Начелни принцип књиговодственог евидентирања је појединачно посматрање сваког засебног уговора. Осим начелног принципа, могуће је и:

- сужавање фокуса - један обрачун за више уговора; и
- проширење фокуса - више обрачуна за један уговор.

Сужавање фокуса подразумева да се два или више различитих уговора, склопљених у исто или приближно исто време са истим купцем (или повезаним странама купца), обрачунавају као један уговор.

За наведени приступ неопходно је испуњење једног од следећих услова:

- уговори су договорени у пакету с јединственим комерцијалним циљем (на пример, с једне стране, продаја робе малопродаји и, с друге стране, фактуре малопродаје о излагању на рафовима; треба евидентирати у нето износу),
- износ накнаде која се треба платити у оквиру једног уговора зависи од цене или извршења другог уговора или
- роба и услуге обећани у оквиру различитих уговора (или нека роба или услуге обећане у сваком од уговора) представљају јединствену обавезу извршења.

Проширење фокуса подразумева аналитичко посматрање разноврсних врста прихода који произилазе из једног уговора и примењује се када је појединачан уговор хибридан, на начин да се роба и услуга која је обећана купцу разликује.

Различитост је основ за третман **засебних обавеза извршења**.

Дакле, ако су роба или услуге различите онда се њихова испорука може посматрати одвојено, као засебне обавезе извршења (потрошачка роба, роба са једноставном инсталацијом, мобилни уређај итд.), а ако нису, онда се посматрају интегрално, као јединствена обавеза извршења (уговори о изградњи, сложене инсталације, прилагођена софтверска решења и др.).

Да би се сматрало да се обећана добра и услуге купцима разликују, неопходно је да буду испуњена следећа два услова:

- купац може остварити корист од добра или услуге саме по себи или заједно с другим ресурсима који су купцу доступни (ако се добро може конзумирати, продати за износ који је већи од вредности отпада или, невезано од других уговорних обавеза, држати на други начин којим се остварују економске користи) и
- уговорна обавеза да ће се пренети баш то добро или услуга није условљена са другим уговорним обавезама, што је карактеристично када:
 - а) Друштво не пружа значајну услугу интегрисања добра или услуга са другим добрима и услугама обећаним у оквиру уговора,
 - б) добра или услуга значајно не мења нити прилагођава друга добра или услугу обећану у уговору (није карактеристична „кастомизација“) и
 - ц) добра или услуга нису значајно условљена или повезана са другим добром или услугом обећаном у уговору.

Један од аргумената да се добра и/или услуге могу третирати одвојено је да Друштво или неко други редовно одвојено продаје, засебно посматрана, уговорена добра (услуге).

Да би се одређени уговор сматрао уговором са купцем неопходна је испуњеност следећих пет услова:

- стране у уговору су одобриле уговор (писмено, усмено или у складу са другом обавезујућом праксом) и обавезале се да испуне своје обавезе (уговор проузрокује остварива – извршна права и обавезе),
- Друштво може идентификовати право сваке стране у контексту добра или услуге које се преносе (прецизирана су права и обавезе сваке стране),
- Друштво може идентификовати услове плаћања за добра или услуге које се преносе,
- садржина уговора је комерцијална (као последица реализације уговора, очекује се промена ризика, временског оквира или будућих новчаних токова Друштва) и
- Друштво ће вероватно („вероватније него да неће“) наплатити накнаду на коју ће имати право за испоручена добра или услугу (при оцени вероватноће наплате треба узети у обзир способности и намеру купаца да плате одређени износ, који може бит мањи од уговорене цене, ако је накнада променљива, јер ентитет очекује да се купцима понуди попуст на цену).

Када нису испуњени горе наведени услови, а Друштво прими накнаду (на пример, аванс), накнада се признаје као приход само ако је испуњен један од следећа два услова:

- Друштво нема преосталих обавеза у погледу преноса добара или услуга купцу и цела, или суштински цела, накнада обећана од стране купца је примљена од стране Друштва и неповратна је; или
- уговор је раскинут, а накнада која је примљена од купца је неповратна.

У супротном, Друштво примљену накнаду (аванс) евидентира као обавезу.

Клаузуле о раскиду уговора су врло релевантне, јер се не сматра да уговор постоји ако свака уговорна страна има једнострано оствариво право да раскине уговор, који је, истовремено, у целости неизвршен, без обавезе компензације другој страни.

Уговор се сматра неизвршеним ако:

- Друштво још није купцу испоручило обећану робу или услуге и
- Друштво није примило и нема право да прими накнаду у замену за обећану робу или услуге.

У контексту **трошкова уговора**, разликују се:

- Трошкови стицања (закључивања) уговора и
- Трошкови извршења уговора.

Трошкове стицања уговора са купцем треба признати као имовину ако Друштво очекује да ће кроз уговор повратити те трошкове. То су такозвани инкрементални трошкови стицања уговора, који не би настали да уговор није потписан (на пример, посредничка провизија). Као практично решење, Друштво може ове трошкове признати као расход у периоду када настану, ако је амортизација имовине коју би Друштво признало краћа од годину дана.

За разлику од наведених, трошкове стицања уговора који би настали независно од тога да ли је потписан уговор, треба признати као расход у моменту када они настану.

Трошкови извршења уговора, осим ако нису у делокругу неког другог Стандарда (МРС 2 - Залихе, МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема), када се обухватају сходно захтевима тих Стандарда, признају се као имовина само ако су испуњени следећи услови:

- знају се на који се уговор (постојећи или очекивани) односе,
- услед трошкова се стварају или побољшавају ресурси Друштва који ће се користити за испуњење обавезе извршења у будућности и
- очекује се поврат тих трошкова.

У оквиру трошкова извршења уговора спадају следеће врсте трошкова: трошкови директног рада, директан материјал (на пример, материјал који се користи за пружање обећане услуге купцу), трошкови надзора, осигурање и амортизација средстава која се користе за извршење уговора и др.

За разлику од наведених, постоје и трошкови које треба обрачунати као расход, у моменту када настану, као што су: општи и административни трошкови, трошкови материјала, радне снаге и

других ресурса потребних за испуњење уговора који нису садржани у цени уговора, трошкови који се не односе на испуњене обавезе извршења, трошкови код којих се не може јасно утврдити на шта се односе и др.

Трошкови стицања уговора са купцима и трошкови извршења уговора који су признати као имовина, треба да се амортизују на системској основи, сходно преносу на купца робе или услуга на које се имовина односи. Током испуњења уговора треба вршити процене и нове околности третирајући као промену рачуноводствене процене сходно МРС 8.

Основни принцип за примену МСФИ 15 може се поделити у 5 корака одлучивања:

- А) Утврдити уговорне обавезе са купцима,
- Б) Утврдити засебне обавезе испоруке у уговору (уговорима),
- Ц) Утврдити цену трансакције,
- Д) Расподелити цену трансакције на обавезе извршења у уговору и
- Е) Признати приход када се испуни уговорна обавеза.

А) Утврђивање укупних уговорних обавеза

Први корак је утврђивање шта се све сматра уговорном обавезом Друштва према купцу (и обратно). У зависности од уговора, Друштво може са купцем да договори:

- продају робу коју Друштво производи,
- препродају робе купљене од стране Друштва,
- пружање разноврсних услуга,
- конструисање, производњу или развој имовине у име купца и сл.,
- давање лиценце, могућност куповине додатних роба и услуга и др.

Уговорна обавеза не укључује (припремне) активности (административне и сл.), које Друштво мора да предузме за извршење уговора, те не представљају обавезу извршења.

Приликом утврђивања обавеза треба узети у обзир, како експлицитне обавезе (садржане у уговору), тако и имплицитне обавезе (обавезе које произилазе из пословне праксе).

Б) Утврђивање засебних уговорних обавеза

У другом кораку, неопходно је утврдити све засебне (различите, дистинктивне) обавезе извршења, а што је условљено фокусом посматрања. Ако нису испуњени услови да се уговор сматра хибридни на начин да садржи различите обавезе извршења (може се остварити парцијална корист од поједине робе/услуге и обећање о испоруци те робе/услуге Друштво може посматрати независно од других обећања), сву робу/услугу у уговору треба обрачунати као једну обавезу извршења.

Ц) Утврђивање цене трансакције

При утврђивању цене трансакције (које се расподељује на обавезе извршења), требају се узети у обзир уговорени услови, али и уобичајена пословна пракса. Цена, која може бити у фиксном и/или променљивом износу, одражава износ накнаде на који Друштво очекује да ће остварити право у замену за пренос обећаних добара или услуга купцу. Цена се евидентира без прилива прикупљених за рачун трећих страна (на пример, без ПДВ).

За сврху, иницијалног, одређивања цене трансакције, претпоставља се да ће добро или услуга бити пренете на купца као што је обећано, односно да се уговор неће отказати или мењати.

Приликом утврђивања цене трансакције нарочито се требају узети у обзир следеће ставке:

- Променљиве накнаде (треба извршити процену очекиване накнаде):
 - ако накнада која се наводи у уговору може бити различита треба се проценити накнада на коју ће се остварити право (на основу примена метода очекиване вредности - пондерисањем вредности са вероватноћама; или сходно највероватнијем очекиваном износу; с тим што одабрану методу треба применити на цели уговор када се процењује утицај неизвесности на износ променљиве накнаде);
 - код продаје са правом поврата (новчано рефундирање, право на друга добра и др.), приходи се не признају за добра чији се поврат очекује;
 - Уобичајени фактори који чине накнаду варијабилном су: бонуси, пенали, количински рабати,

дисконти итд;

- Ограничавајуће процене променљиве накнаде:
- у случају неизвесности, цену трансакције треба признати само у мери у којој се очекује да неће доћи до значајног сторнирања претходно признатог прихода;
- Значајне компоненте финансирања у уговору:
- Друштво треба прилагодити обећани износ накнаде сходно учинку временске вредности новца, са циљем признавања прихода у износу који одражава цену коју би купац платио за обећану робу или услугу, под претпоставком да је ту робу или услугу платио у моменту преноса на купца (сходно наведеном захтеву, одредити дисконтну стопу);
- Друштво не мора прилагодити износ накнаде код краткорочних потраживања (када од момента преноса робе или услуга до наплате протекне мање од 12 месеци);
- ефекти финансирања се приказују одвојено (кроз финансијске приходе и расходе) од ефеката по основу уговора са купцима (пословни подбиланс);
- Неновчане (немонетарне) накнаде:
- ако се део или цело плаћање врши у облику који није новац, те неновчане накнаде се мере по фер вредности (ако те вредности варијају, на пример, варирање промене у цени удела који треба да се прими као надокнада; поступак је исти као и код других аспеката променљиве надокнаде);
- ако је тешко проценити фер вредност неновчане накнаде, онда се приход признаје сходно самосталној цени робе или услуге која је обећана купцу;
- ако купац доприноси испуњењу обавезе Друштва датим добром/услугом (материјал, опрема или рад) и ако Друштво стиче контролу над допринетим добрима/услугама, рачуноводствено евидентирање је идентично као и код неготовинских накнада примљеним од купца;
- Накнаде које се плаћају купцу:
- начелно, Друштво треба обрачунати накнаде које се плаћају купцу као смањење цене трансакције (смањење прихода);
- ако је накнада која се плаћа купцу за добро или услугу која се разликује, односно може се јасно идентификовати корист од добра/услуге, онда се куповина од купца третира као да се ради о било ком другом добављачу.

По питању променљиве накнаде, ограничавајуће процене променљиве накнаде и очекиваног поврата, на крају сваког извештајног периода, Друштво треба да ажурира претпоставке како би веородостојно одражавале постојеће (измењене) околности.

Д) Расподела цене трансакције

Приликом расподеле цене трансакције, циљ је да Друштво цену трансакције расподели на сваку обавезу извршења у износу који Друштво очекује да ће имати право у замену за пренос обећане робе или услуга на купца. Разумљиво, у случају једне обавезе извршења, нема расподеле цене трансакције.

Расподела цена трансакције се врши на основу самосталних продајних цена. То је цена по којој би Друштво одвојено (засебно) продало купцу уговорено добро или услугу. При одређивању ове вредности, ако није директно уочљива, треба узети у обзир све релевантне информације (тржишни фактори, фактори специфични за Друштво и за конкретног купца и др.).

Када самостална продајна цена није уочљива, као практичну могућност за процену самосталних продајних цена, могуће су следеће методе процене самосталних продајних цена:

- Коригована тржишна процена - проценити цену коју би купац платио за одређену робу и услугу сходно тржишним условима (анализа конкурентских цена и др.);
- Очекивани трошкови увећани за профитну маргину - увећање трошкова за адекватну маржу за конкретна добра или услугу; и
- Резидуални приступ - укупна цена умањена за самосталне продајне цене осталих добара или услуга.

Признавање прихода

Приход се признаје када се испуни обавеза извршења. Та обавеза је извршена **када (или у мери којој) купац стекне контролу над имовином**. Контрола над имовином се односи на способност усмеравања њене употребе и остваривања готово свих преосталих користи од те имовине. Додатно, контрола укључује способност спречавања да други управљају коришћењем имовине и да остварују користи од исте. Користи од имовине су новчани токови (увећање прилива или смањење одлива) који се могу остварити коришћењем имовине за производњу добара или

пружање услуга, за увећање вредности друге имовине, за измирење обавеза или смањење трошкова; продајом или разменом имовине, давањем у залог итд.

Код испоруке након плаћања (“Фактуриши и чувај” - “Билл анд Холд” трансакције), где Друштво задржава физичко власништво над робом, тако што их не контролише, већ пружа услуге чувања имовине купца, за признавање прихода, поред осталог, потребно је следеће: разлог за склапање споразума о испоруци након наплате мора бити значајан (на пример, купац је тражио одлагање испоруке), за добра се мора одвојено утврдити да припадају купцу, добро тренутно мора бити спремно за физички пренос купцу и продавац не сме имати способност коришћења добра или њиховог усмеравања на другог купца.

Обавеза извршења се може испунити:

- током времена или
- у једном моменту.

Обавеза извршења током времена подразумева да:

- купац истовремено прима и употребљава користи које произилазе из извршења Друштва, док Друштво обавља извршење (на пример, услуге чишћења),
- извршење субјекта ствара или побољшава имовину (на пример, радови у току) коју купац контролише током стварања или побољшања имовине, или
- извршење Друштва не производи имовину која за Друштво има алтернативну намену (преусмеравањем имовине за другу намену, на пример, продаја другом купцу; што се утврђује у моменту склапања уговора и не ревидира се током трајања уговора) и Друштво има оствариво право на исплату до одређеног датума (сходно уговореним условима и прописима који се односе на конкретан уговор).

За сваку обавезу извршења која се испуњава током времена, Друштво треба да призна приход настао током времена, мерећи напредак према потпуном испуњењу обавезе извршења. Друштво примењује исту методу мерења напретка за сваку поједину обавезу извршења која се испуњава током времена и ту методу доследно примењује на сличне обавезе у сличним околностима. При примени метода мерења постигнутог напретка, Друштво искључује из мерења сву робу или услуге за које Друштво не преноси контролу на купца.

За признавање прихода током времена могу се користити:

- а) Излазне методе (сходно вредности коју добра или услуге пренесене до одређеног датума имају за купца; на пример, број произведених или испоручених јединица у односу на укупно уговорени износ јединица; као практично средство, ако Друштво има право на накнаду у износу који је сразмеран вредности коју за купца имају добра или услуге које су завршене или испоручене до тада, приход може да се призна у износу који Друштво има право да фактурише; и
- б) Улазне методе (приход се признаје на основу инпута које Друштво улаже ради испуњења уговорне обавезе).

Одабир метода не може бити јединствен за све случајеве, већ га, сходно релевантним карактеристикама самог уговорног односа са купцем, треба прилагодити на начин да најбоље одражава реално стање и фер презентацију.

Са практичног аспекта, при примени улазних метода, ако су напори и инпути Друштва равномерно распоређени током читавог периода извршења обавеза, може бити прикладно да Друштво призна приход на праволинијској основи.

Понекад (на пример, у раним фазама уговора) Друштво, због немања поузданих информација за примену одговарајућих метода мерења напретка, није у могућности да разумно мери обавезу извршења, али минимум очекује да поврати трошкове настале као последица испуњавања обавезе извршења. Тада приход треба признати у висини насталих трошкова, све док не постане разумно мерити обавезу извршења.

Друштво треба, током времена, да ажурира мерење напретка, сходно променама околности, како би приказао све промене исхода обавезе извршења. Промена у мерењу постигнутог напретка се рачуноводствено третира и евидентира као промена рачуноводствене процене сходно МРС 8.

Ако се обавеза извршења не испуњава током времена, тада Друштво ту обавезу испуњава у тачно одређеном моменту. **Код обавезе извршења у тачно одређеном моменту**, при признавању

прихода, треба узети у обзир и карактеристике преноса контроле, као што су:

- Друштво има садашње право на плаћање за имовину,
- купац има законско власништво над имовином (законско власништво може да укаже да купац има способност да стекне суштински све економске користи од коришћења имовине),
- Друштво је пренео физичко власништво над имовином коју је купац прихватио (са примањем имовине, нарочито ако је доказиво да су пренета добра у складу са спецификацијом, требало би повезати могућност стицања економских користи; испорука у пробном периоду или при евалуацији се не сматра преносом контроле),
- купац сноси значајне ризике и користи произашле из власништва и др.

Код прве примене МСФИ 15 - Приход од уговора са купцима, Друштво користи модификовану ретроспективну примену.

Добици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију прихода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности Института. Добици представљају повећања економских користи и као такви по природи нису различити од прихода. Добици се приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће расходе.

Расходи обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности Института и губитке. Трошкови који проистичу из уобичајених активности предузећа укључују расходе директног материјала и робе и друге пословне расходе (трошкови осталог материјала, производне услуге, резервисања, амортизација, нематеријални трошкови, порези и доприноси правног лица независни од резултата, бруто зараде и остали лични расходи), независно од момента плаћања.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода и могу, али не морају, да проистекну из уобичајених активности Института. Губици представљају смањења економских користи и као такви нису по својој природи различити од других расхода.

Фер вредност

Фер вредност сходно МСФИ 13 – Одмеравање фер вредности је цена која би била добијена за продају имовине, или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум одмеравања; уз претпоставку да учесници делују у свом најбољем економском интересу. Фер вредност је на тржишту засновано одмеравање, а не одмеравање засновано на специфичном друштву.

Одмеравање фер вредности врши се за конкретну имовину или обавезу, узимајући у обзир карактеристике имовине или обавезе које би учесници на тржишту узели у обзир приликом одређивање цене. То су, на пример, следеће карактеристике:

- стање и локације имовине и
- ограничења, ако постоје, за продају и коришћење имовине.

Одмеравање фер вредности се ради под претпоставком да се трансакција продаје имовине или преноса обавезе одвија или:

- на примарном тржишту за имовину или обавезу или
- у одсуству примарног тржишта, на најповољнијем тржишту за имовину или обавезу.

Ако постоји примарно тржиште, фер вредност ће представљати цену на том тржишту (било да је цена директно уочљива или процењена коришћењем друге технике процене), чак и ако је цена на другом тржишту потенцијално повољнија на датум одмеравања.

У основи, све технике процене фер вредности могу се поделити у три групе:

- тржишни приступ - коришћењем цена и других релевантних информација генерисане у трансакцијама са идентичном или упоредивом имовином или обавезама;
- трошкови приступ (трошак замене) - цена који би била наплаћена за имовину се заснива на трошку тржишног учесника (купца) за стицање или изградњу заменске имовине упоредиве користи, коригована за застарелост; и
- приходни приступ - фер вредност, као еквивалент садашње вредности будућих нето новчаних токова који се очекују од коришћења имовине, одражава садашња очекивања тржишта о тим будућим износима.

Приликом процене фер вредности користе се технике процене које су одговарајуће за дате околности и за који су доступни подаци довољни за одмеравање фер вредности, при чему се максимално користе релевантни уочљиви инпут, а што је могуће мање се користе неуочљиви инпут.

Инпут, који може бити уочљив или неуочљив, је претпоставка које тржишни учесници користе у одређивању цене имовине или обавезе, укључујући и претпоставке о ризику, као што су ризик својствен датој техници процене која се користи у одмеравању фер вредности (као што је модел утврђивања цене); и ризик својствен инпутима за технику процене.

Хијерархија фер вредности се класификује у три нивоа, сходно инпутима за технику процене, који се користи при одређивању фер вредности. У предметном контексту:

- највећи приоритет се даје фер вредности која је одређена на бази инпута нивоа 1,
- средњи приоритет фер вредностима одређеним на бази инпута нивоа 2, а
- најмањи приоритет фер вредностима који су одређени на бази инпута нивоа 3.

Инпути нивоа 1 су котирање цене (некориговане) на активном тржишту за идентичну имовину и обавезе којима Друштво има приступ на датум одмеравања, при чему се нагласак ставља на одређивање оба следећа елемента:

- примарно тржиште за имовину или обавезу или, у одсуству примарног тржишта, најповољније тржиште за имовину или обавезу; и
- да ли Друштво може да реализује трансакцију везану за имовину или обавезу по цени на тржишту на датум одмеравања.

Инпути нивоа 2 су котиране цене за сличну имовину или обавезе на активном тржишту, котиране цене за идентичну или сличну имовину или обавезе на тржиштима која нису активна и сл. У зависности од карактеристика (стање и локација имовине, обим и ниво активности на тржиштима где су инпути уочени и сл.) имовине и „реперне“ имовине, врши се корекција инпута приликом одмеравања фер вредности.

Инпути нивоа 3 су неуочљиви инпути (на пример, пројектовани биланс успеха или ток готовине одређене јединице која генерише готовину) за имовину и обавезе који се користе при процени фер вредности када постоји мала или непостојећа тржишна активност везана за имовину и обавезе у моменту одмеравања.

У недостатку иоле поузданих инпута, при апроксимацији фер вредности (код процене фер вредности неликвидних хартија од вредности и сл.), може се узети и набавна вредност.

3.8. Камата и други трошкови позајмљивања

Камата и остали трошкови позајмљивања Института обухватају се по основном поступку у складу са *МРС 23 Трошкови позајмљивања*, односно на терет расхода периода у коме су настали.

3.9. Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно нераспоређеног губитка ранијих година на начин утврђен *МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке*

Материјално значајном грешком сматра се грешка која је у појединачном износу или у кумулативном износу са осталим грешкама већа од 5% од пословних прихода исказаних у билансу успеха.

Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне исправљају се на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване.

3.10. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Релевантни аспекти везани за потенцијалну имовину и потенцијалне обавезе прецизирани су одредбама МРС 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства.

Потенцијална имовина је могућа имовина која настаје по основу прошлих догађаја и чије постојање ће бити потврђено једино настанком или ненастанком једног или више неизвесних будућих догађаја који нису у потпуности под контролом Друштва. Потенцијална имовина се не признаје у финансијским извештајима Друштва, већ се, у случају да је прилив економских користи вероватан, врши њено обелодањивање. Потенцијална имовина се стално изнова процењује (најмање на датум биланса стања) да би се обезбедило да финансијски извештаји на одговарајући начин одражавају развој предметног догађаја. Ако постане сигурно да ће прилив економских користи по основу потенцијалне имовине настати, имовина и приход у вези са њом се признају у финансијским извештајима Друштва у периоду у којем је промена настала.

Потенцијална обавеза је:

- могућа обавеза која настаје по основу прошлих догађаја и чије постојање ће бити потврђено само настанком или ненастанком једног или више неизвесних будућих догађаја који нису у потпуности под контролом Друштва или
- садашња обавеза која настаје по основу прошлих догађаја, али није призната, јер није вероватно да ће одлив ресурса, који представљају економске користи Друштва, бити захтеван за измирење обавезе или износ обавезе не може да буде довољно поуздано процењен.

Потенцијална обавеза се не признаје у финансијским извештајима Друштва, већ се, у случају да је одлив економских користи могућ, а могућност одлива ресурса није врло мала, врши њено обелодањивање. Потенцијалне обавезе се стално изнова процењују (најмање на датум биланса стања). Када одлив економских користи по основу потенцијалних обавеза постане вероватан, резервисање и расход се признају у финансијским извештајима Друштва у периоду у којем промена вероватноће настаје (осим у ретким околностима када поуздана процена износа одлива не може да се направи).

3.11. Функционална валута и валута приказивања

Функционална валута и валута приказивања предузећа у складу са МРС 21 *Ефекти промена девизних курсева* је динар.

4. Управљање финансијским ризиком

Фактори финансијског ризика

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: **тржишни ризик** (који обухвата ризик од промена курсева страних валута, ризик од промене фер вредности каматне стопе, каматни ризик готовинског тока, ризик од промене цена, и ризик од промене курсева страних валута), **кредитни ризик**, **ризик ликвидности** и **ризик токова готовине**. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум.

(а) *Тржишни ризик*

- *Ризик од промене курсева страних валута*

Друштво послује у међународним оквирима и изложено је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама.

- *Ризик од промене цена*

Друштво је изложено ризику промена цена власничких хартија од вредности с обзиром да Друштво има улагања класификована у билансу стања као расположива за продају или као финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују кроз остали укупан резултат..

- *Готовински ток и ризик од промене фер вредности каматне стопе*

Будући да Друштво нема значајну каматоносну имовину, приход и новчани токови у великој мери су независни од промена тржишних каматних стопа. Ризик од промена фер вредности каматне стопе може проићи само из позајмљених средстава.

(б) Кредитни ризик

Обезбеђење од кредитног ризика успостављено је на нивоу Друштва. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, дериватних финансијских инструмената и депозита у банкама и финансијским институцијама; из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

(ц) Ризик ликвидности

Опрезно управљање ризиком ликвидности подразумева одржавање довољног износа готовине и хартија од вредности којима се тргује, као и обезбеђење адекватних извора финансирања преко одговарајућег износа кредитних обавеза и могућност да се изравна позиција на тржишту.

5. Нематеријална улагања

Набавна вредност

Стање 31.12.2023. године	1.639
Повећања	0
Смањења	0
Стање 30.06.2024. године	1.639

Исправка вредности

Стање 31.12.2023. године	730
Повећања	
Смањења	
Стање 30.06.2024. године	730

Садашња вредност

31. децембар 2023. године	909
30. јун 2024. године	909

Нематеријална улагања на дан 30. јун 2024. године износе 909 хиљада и односе на лиценце за коришћење мц офис пакета, адобе ридера (на дан 31. децембар 2023. године износила су 909 хиљада динара)

6. Некретнине, постројења и опрема

	Земљиште, грађ.објект и и станови	Опрема	Некретнине узете у лизинг	Остала опрема	Укупно
Набавна вредност					
Стање на дан 31.12.2023. г	85.725	23.460	7.245	4.345	120.775
Повећања					
Смањења					
Активирања					
Ревалоризација (процена)					
Отуђења					
Стање на дан 30.06.2024. г	85.725	23.460	7.245	4.345	120.775
Акумулирана исправка вредности					
Стање на дан 31.12. 2023. г	7.531	21.873	5.398		34.803
Активирања					
Амортизација					
Отуђења					
Ревалоризација (процена)					
Стање на дан 30.06.2024. г	7.531	21.873	5.398		34.803
Неотписана вредност на дан:					
31. децембра 2023. године	78.194	1.587	1.847	4.345	85.973
30. јун 2024. године	78.194	1.587	1.847	4.345	85.973

На позицији некретнина, постројења и опреме нема значајних разлика у односу на стање на дан 31.12.2023. године.

7. Дугорочни финансијски пласмани

	30.06.2024.	31.12.2023.
Учешћа у капиталу осталих правних лица	52.793	52.793
	52.793	52.793

8. Залихе

	30.06.2024.	31.12.2023.
Залихе материјала	545	665
Готови производи	3.339	3.339
Роба	380	490
Дати аванси у земљи	1.589	1.153
Дати аванси у иностранству	798	798
Укупно залихе – нето	6.651	6.445

Залихе готових производа износе 3.339 хиљада динара и односе се на наставна средства.
Залихе робе износе 380 хиљада динара и односе се на залихе робе у малопродаји и veleпродаји.

Дати аванси за залихе и услуге укупно износе 1.589 хиљаде динара и односе се на авансе дате за набавку робе и услуга за потребе редовног пословања Друштва.

9. Потраживања

	30.06.2024.	31.12.2023.
Потраживања од купаца у земљи	13.986	2.557
Потраживања од купаца у земљи – повезана лица	149	27
Потраживања од купаца у иностранству	344	212
Остала краткорочна потраживања	15.616	15.892
Укупно потраживања – нето	30.095	18.688

10. Краткорочни финансијски пласмани

	30.06.2024.	31.12.2023.
Кратк. кредити и пласмани-матична и зависна правна лица	21	21
Кратк. кредити и пласмани-остала повезана лица	41.923	58.785
Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	70.028	70.027
Откупљене сопствене акције и удели	1.970	1.970
Остали краткорочни финансијски пласмани	0	0
Укупно краткорочни финансијски пласмани – нето	113.942	130.803

11. Готовински еквиваленти и готовина

	30.06.2024.	31.12.2023.
Хартије од вредности – готовински еквиваленти	-68	-6
Текући (пословни) рачуни	34927	4.248
Остала новчана средства	1.906	61
Благајна	92	89
Девизни рачун	220	220
	37.077	4.612

12. Капитал и резерве

Укупан капитал Друштва на дан 30. јун 2024. године има следећу структуру:

	30.06.2024.	31.12.2023.
Основни капитал	28.343	28.343
Резерве	58.444	58.444
Нераспоређени добитак	82.339	77.576
Позитивне ревалоризационе резерве и нереализовани добици по основу хартија од вредности	46.341	46.341
Нереализовани губици по основу хартија од вредности	(1.828)	(1.828)
	213.639	208.876

13. Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања и обавезе се односе на следеће категорије:

	30.06.2024.	31.12.2023.
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	7.999	7.999
	7.999	7.999

14. Дугорочне обавезе

	30.06.2024.	31.12.2023.
- Дугорочни кредити у земљи		
Финансијски кредит од:		
Кредит за одржавање ликвидности и обртна средства	0	0
- Фонд за развој Републике Србије		
- Обавезе по основу лизинга у земљи	1.842	1.936
- Остале дугорочне обавезе	0	0
	1.842	1.936

На дан 30.06.2024. године Друштво је кредитно задужено код Фонда за развој Републике Србије по основу Уговора о кредиту за одржавање текуће ликвидности и обртна средства број 102799 од 11.08.2020. године.

Као инструмент обезбеђења уредног враћања кредита одобреног од стране Фонда за развој Републике Србије уписана је следећа хипотека на непокретности Друштва:

на непокретности у улици Булевар Маршала Толбухина, у приземљу зграде број 1, улаз 40, корисне површине 440м² на к.п. бр 334/, све уписано у Лист непокретности бр. 2809 СКН Нови Београд.

15. Краткорочне финансијске обавезе

	30.06.2024.	31.12.2023.
Обавезе по основу кредита од домаћих банака	2.054	6.143
	2.054	6.143

16. Примљени аванси, депозити и кауције

	30.06.2024.	31.12.2023.
Примљени аванси, депозити и кауције	13.112	2.910
	13.112	2.910

17. Обавезе из пословања

	30.06.2024.	31.12.2023.
Добављачи у земљи	5.205	6.281
Добављачи у иностранству	37	37
Добављачи у земљи-остала повезана лица	636	922
Укупно	5.878	7.240

18. Остале краткорочне обавезе

	30.06.2024.	31.12.2023.
Обавезе по основу неисплаћених зарада и накнада, бруто	22.970	6.929
Обавезе из специфичних послова	143	33
Остале обавезе	37.834	39.160
Обавезе по основу пореза на добитак	-	-
	60.974	46.118

Остале краткорочне обавезе односе се највећим делом на неизмирене обавезе по основу зараде запослених, као и на обавезу по основу накнада на име уговора.

19. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења

	30.06.2024.	31.12.2023.
Обавезе за порез на додату вредност	3.651	2.259
Обавезе за остале порезе, доприносе и царине и друге дажбине	12.279	9.028
Краткорочна пасивна временска разграничења	415	350
	16.345	11.637

20. Одложена пореска средства и обавезе

	Одложена пореска средства	Одложене пореске обавезе	Нето
Стање 30. јун 2024. године	1.200	8.987	7.787

На дан 30.06.2024 године Друштво има исказано одложену пореску обавезу као резултат пребијања обрачунатих одложених пореских средстава, чију основицу за обрачун чине резервисања за отпремнине (салдо к-та 404), и одложених пореских обавеза обрачунатих применом важеће пореске стопе на разлику између пореске и рачуноводствене основице средстава.

21. Пословни приходи

	30.06.2024.	30.06.2023.
Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	250	522
Приходи од продаје производа и услуга	93.998	78.596
Остали пословни приходи	-	-
Приход од активирања учинака и робе	138	18
Смањење вредности залиха недов. и готових производа	0	0
Повећање вредности залиха недов. и готових производа	-	-
Укупно	94.386	79.136

Пословне приходе највећим делом Друштво је остварило по основу пружања услуга наставе за учење страних језика деци и одраслима.

22. Пословни расходи

	<u>30.06.2024.</u>	<u>30.06.2023.</u>
Набавна вредност продате робе	274	390
Трошкови материјала, горива и енергије	2.503	2.438
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	78.148	51.325
Трошкови амортизације	-	-
Трошкови производних услуга	7.145	4.460
Трошкови резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	-	-
Нематеријлни трошкови	684	3.817
	<u>88.753</u>	<u>62.430</u>

23. Финансијски приходи

	<u>30.06.2024.</u>	<u>30.06.2023.</u>
Приходи од камата	-	-
Финансијски приходи од осталих повезаних лица	-	-
Позитивне курсне разлике и позитивни ефекти валутне клаузуле	-	-
Остали финансијски приходи	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

24. Финансијски расходи

	<u>30.06.2024.</u>	<u>30.06.2023.</u>
Расходи камата	30	376
Негативне курсне разлике и негативни ефекти валутне клаузуле	-	-
Остали финансијски расходи	-	-
	<u>30</u>	<u>376</u>

25. Остали приходи

	<u>30.06.2024.</u>	<u>30.06.2023.</u>
Добици од продаје учешћа и хартија од вредности	-	-
Вишкови	-	-
Приходи од укидања дугорочних резервисања	-	-
Остали непоменути приходи	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

26. Остали расходи

	<u>30.06.2024.</u>	<u>30.06.2023.</u>
Губици од продаје учешћа и хартија од вредности	-	-
Мањкови	-	-
Остали непоменути расходи	-	16.036
	<u>-</u>	<u>16.036</u>

27. Трансакције са повезаним правним лицима

Следеће трансакције су обављене са повезаним правним лицима:

	30.06.2024.	31.12.2023.
(а) Набавке услуга	3.288	6.815
(б) Продаја услуга	0	0

Услуге се купују од правног лица којим управља кључно руководство Друштва у складу са нормалним условима пословања. Трансакције са повезаним правним лицима обављене под истим условима као и са странама које нису повезане.

28. Догађаји након датума биланса стања

Није било догађаја након датума биланса стања који би имали утицај на стање имовине и обавеза, односно резултате пословања исказане у финансијским извештајима на дан 30.06.2024. године.

У Београду, 27.09.2024. године

М.П.

(Законски заступник)

**ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ
АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО БЕОГРАД**

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

ЗА ПЕРИОД 01.01-30.06.2024. ГОДИНЕ

Београд, септембар 2024. године

1. УВОД

Пуно пословно име	ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО, БЕОГРАД
Скраћени назив	ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ
Седиште	Београд
Адреса	Господар Јованова 35
Правна форма	Акционарско друштво
Матични број	07017944
ПИБ	101822625
Претежна делатност	8559 - Остало образовање
Веб сајт	www.isj.rs
Број акционара	52
Просечан број запослених	58
Вредност пословне имовине	329.603

Напомена: сви подаци су на дан 30.06.2024. године, осим уколико није другачије назначено

Институт за стране језике (у даљем тексту: Институт) представља најстарију институцију ове врсте у Србији, али и у региону. Институт је основан 1952. године, а званично је почео да ради 1953. године под називом Институт за фонетику, патологију говора и изучавање страних језика. Наставу, у почетку искључиво енглеског језика, већ тада је одликовао посебан методолошки приступ уз широко коришћење аудиовизуелних средстава у језичким лабораторијама. Разнородне делатности Института за фонетику, патологију говора и изучавање страних језика, као и веома различит положај сваке од ових делатности на тадашњем тржишту, довели су до издвајања Центра за наставу страних језика у посебну установу, која од 01.07.1963. ради под називом Институт за стране језике.

На почетку рада, Институт се превасходно бавио проблемима методике наставе страних језика, а наставом само експериментално. Данас је настава страних језика основна делатност Института, а све остало је у функцији тог циља. Друга важна делатност Института је издаваштво.

Према критеријумима за разврставање из Закона о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019 и 44/2021) Друштво је за 2024. годину разврстано у мало правно лице.

Просечан број запослених на дан 30.06.2024. године износи 58 запослених.

2. НАСТУП НА ТРЖИШТУ РОБА И УСЛУГА

2.1. Структура продајног и производног асортимана

Структуру продајног асортимана Института чине највећим делом услуге редовног и интензивног течаја енглеског, немачког, француског, шпанског, италијанског, руског и српског језика за странце. Такође, Институт у свом продајном асортиману нуди и специјализоване течајеве, течајеве по порудбинама, као и припремне течајеве за полагање испита B2, C1, FCE, CAE, CPE, TOEFL-IBT, ETSL и TELC.

2.2. Стратегија наступа на тржишту роба и услуга

Карактеристике тржишта говоре да је високо конкурентан производ услов за успех и да се исти мора пласирати уз специфичан маркетиншки приступ, према појединим корисницима или бар према групама корисника блиског профила. Друга, изузетно важна карактеристика понуђеног производа/услуге која је

услов за успех је ниво цене који оправдава квалитет пружене услуге, односно продатог производа. Сагласно наведеном, а настављајући тренд протеклих година, Друштво ће приступити јаким маркетиншким кампањама и тежити да услед тешких економских услова у земљи одржи ниво цене и добро већ познат дугогодишњи квалитет.

3. ОСТВАРЕНИ ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Остварени финансијски показатељи Друштва на дан 30.06.2023. године дати су у наставку:

Биланс успеха	
Пословни приходи	94.386
Пословни расходи	88.753
Финансијски приходи	-
Финансијски расходи	30
Остали приходи	-
Остали расходи	-
Укупни приходи	94.386
Укупни расходи	88.783
Нето добит	4.763

Напомена: Подаци су у 000 динара.

Биланс стања	
Укупна актива	329.603
Стална имовина	139.675
Обртна имовина	189.928
Капитал	213.639
Основни капитал	28.343
Резерве	58.444
Нераспоређена добит	82.339
Обавезе	108.177
Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе	9.841
Краткорочне обавезе	98.336
Укупна пасива	329.603

Напомена: Подаци су у 000 динара

4. ОПИС ОЧЕКИВАНОГ РАЗВОЈА ДРУШТВА У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ И ПРОМЕНЕ У ПОСЛОВНИМ ПОЛИТИКАМА ДРУШТВА

Друштво ће у наредном периоду тежити првенствено развоју у оквиру претежне делатности руководећи се досадашњом пословном политиком кроз даљу рационализацију трошкова, поспешивање продаје услуга и производа и спровођењем само неопходних инвестиција путем којих ће се умањити потенцијални ризици пословања.

5. РИЗИЦИ

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курса валута, ризик од промене фер вредности каматне стопе, каматни ризик

готовинског тока, ризик од промене цена и ризик од промене курсева страних валута), кредитни ризик, ризик ликвидности и ризик токова готовине. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум.

Управљање ризицима обавља Финансијска служба Друштва у складу са политикама одобреним од стране Надзорног одбора. Финансијска служба Друштва идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Друштва.

(а) Тржишни ризик

Ризик од промене курсева страних валута

Друштво послује у међународним оквирима и изложено је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама.

Ризик од промене цена

Друштво је изложено ризику промена цена власничких хартија од вредности с обзиром да Друштво има улагања класификована у билансу стања као расположива за продају или као финансијска средства по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредности исказују кроз остали укупан резултат.

Готовински ток и ризик од промене фер вредности каматне стопе

Будући да Друштво нема значајну каматоносну имовину, приход и новчани токови у великој мери су независни од промена тржишних каматних стопа. Ризик од промена фер вредности каматне стопе може проистацати само из позајмљених средстава.

Посебна врста тржишног ризика односи се на ситуацију везану за пословни простор у Јовановој 35 у Београду, где се налази и седиште Института. Цео простор у улици Господар Јованова 35 у Београду је правоснажним одлукама надлежних државних органа враћен бившим власницима. Из дела простора, Институт се већ иселио.

(б) Кредитни ризик Друштво нема значајне концентрације кредитног ризика. Друштво има утврђена правила како би обезбедило да се продаја производа обавља купцима који имају одговарајућу кредитну историју. Продаја у промету на мало обавља се готовински или путем кредитних/платних картица. Учесници у трансакцији и готовинске трансакције су ограничени на финансијске институције високог кредитног рејтинга.

Обезбеђење од кредитног ризика успостављено је на нивоу Друштва. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, дериватних финансијских инструмената и депозита у банкама и финансијским институцијама; из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

(ц) Ризик ликвидности

Опрезно управљање ризиком ликвидности подразумева одржавање довољног износа готовине и хартија од вредности којима се тргује као и обезбеђење адекватних извора финансирања преко одговарајућег износа кредитних обавеза и могућност да се изравна позиција на тржишту.

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит) а осталим интересним странама повољности и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

6. НАЈВАЖНИЈИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ КОЈИ СУ НАСТУПИЛИ НАКОН 30.06.2024. ГОДИНЕ

Након 30.06.2024. године нису наступили битни пословни догађаји који би могли утицати на реалност полугодишњих извештаја друштва за 2024. годину.

7. НАЈЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Друштво је у периоду од 01.01.2024. године до 30.06.2024. године обављало следеће трансакције са повезаним правним лицима:

(а) Набавке услуга		3.288
(б) Продаја услуга		0

Услуге се купују од правног лица којим управља кључно руководство Друштва у складу са нормалним условима пословања. Трансакције са повезаним правним лицима обављене под истим условима као и са странама које нису повезане. Обавезе према повезаним правним лицима потичу углавном од услуга закупа, корпоративне агентуре и по основу уговора о пословно техничкој сарадњи. Обавезе не садрже камату.

8. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Друштво има сопствени истраживачки центар који има следеће задатке:

- праћење наставе страних језика у циљу њиховог унапређења;
- проналажење савременијих методолошких поступака за потребе учења страних језика;
- истраживања у домену адекватних материјала за наставу страних језика уз истовремено активно организовање језичких радионица са професоре Друштва и остале сараднике којикористе методе Института;
- истраживање у домену развоја примењене лингвистике;

Уважавајући специфичности матерњег језика и потреба полазника. Друштво је истраживачки оријентисано на поспешивање развоја у вези са издањима сопствених уџбенике за децу, омладину и одрасле. Аутори уџбеника су професори Друштва, док су нивои течајева и уџбеника усклађени са Заједничким европским оквиром за језике.

Активан приступ истраживању и развоју допринео је да се од стране Друштва поред уџбеника за енглески, француски и немачки језик израде и уџбеници за српски језик за странце на почетном и средњем нивоу, као и двојезични речници ESSE и NSSN.

9. ИЗВЕШТАЈ О КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЉАЊУ

• Правила корпоративног управљања

Друштво примењује сопствени Кодекс корпоративног управљања, односно правила којима су уређени начин управљања и надзор над Друштвом у сврху заштите права акционара Друштва. Кодексом корпоративног управљања успостављају се принципи корпоративне праксе и организационе културе у складу са којима ће се понашати носиоци корпоративног управљања, а нарочито у вези са правима акционара, јавношћу и транспарентношћу пословања. Примена Кодекса има за циљ увођење добрих пословних обичаја који треба

да омогуће равнотежу утицаја његових носилаца, конзистентност система контроле и јачање поверења акционара.

Комуникација Друштва са јавношћу одвија се у складу са позитивним прописима Комисије за хартије од вредности и правилима организованог тржишта на које је Друштво укључено. Комуникација се одвија по принципима истинитости и благовремености.

- **Опис основних елемената система интерних контрола и смањења ризика Друштва у вези са поступком финансијског извештавања**

Ревизија финансијских извештаја, сачињавање, разматрање, усвајање и објављивање Друштво спроводи у складу и на начин утврђен важећим законским прописима и Међународним рачуноводственим стандардима (МРС). Сваке године, на редовној Скупштини Друштва, усваја се Извештај овлашћеног ревизора о извршеној ревизији финансијских извештаја Друштва за претходну годину. На овај начин се обезбеђује независност и објективност у поступку израде финансијских извештаја.

- **Састав и рад органа управљања и њихових одбора**

Друштво је успоставило дводомни систем управљања. Органи Друштва су:

- Скупштина акционара
- Надзорни одбор, и
- Извршни одбор

Скупштина акционара је највиши орган Друштва и чине је сви акционари Друштва.

Делокруг и начин рада Скупштине акционара регулисани су одредбама Закона о привредним друштвима, Статутом Друштва и Пословником о раду Скупштине акционара.

Надзорни одбор је орган који утврђује пословну стратегију и пословне циљеве Друштва и надзире њихово остваривање, врши унутрашњи надзор над пословањем Друштва, установљава рачуноводствене политике Друштва и политике управљања ризицима, утврђује финансијске извештаје и подноси их Скупштини на усвајање, обавља друге послове и доноси одлуке у складу са Законом, Статутом и одлукама Скупштине.

Извршни одбор води послове Друштва, одређује унутрашњу организацију Друштва, одговара за тачност пословних књига и финансијских извештаја, извршава одлуке Скупштине друштва.

- **Политика разноликости које се примењују у вези са органима управљања**

Политика разноликости у органима управљања Друштва се огледа у различитом животном добу чланова управљања, присутности оба пола, као и разноликости нивоа образовања и врста квалификација. Друштво на овај начин жели да избегне дискриминацију по било ком од наведених основа и да успостави равнотежу која се огледа у различитости мишљења.

Генерални директор

Председник Надзорног одбора

Др Маја Алексић

Милија Новаковић

У Београду, 27. септембра 2024. године

ИЗЈАВЕ ЛИЦА ОДГОВОРНОГ ЗА САСТАВЉАЊЕ
ПОЛУГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

На основу члана 74. Закона о тржишту капитала, дајем следећу

ИЗЈАВУ

Према нашем најбољем сазнању, изјављујемо да је полугодишњи финансијски извештај за 2024. годину друштва ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО, БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД) састављен уз примену важећих рачуноводствених стандарда и да даје истинит и објективан преглед података о имовини, обавезама, добицима и губицима, приходима и расходима, финансијском положају издаваоца, укључујући и сва друштва укључена у групу са којима чини економску целину, као и да полугодишњи извештај управе садржи објективан преглед информација које се захтевају у складу са тачком 2. Став 3. Члана 74. Закона о тржишту капитала.

Лице одговорно за састављање извештаја

Др Маја Алексић, генерални директор

Изјава: Полугодишњи финансијски извештај друштва ИНСТИТУТ ЗА СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО, БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД) за период 01.01.-30.06.2024. године, није ревидиран, односно није предмет ревизије.

Генерални директор

Др Маја Алексић